

ROMANOS

Ra søcuą bi 'yorba ra Pablo ɯ yu 'yęc'yei bɯ ja ra ngurpa dąhnini Roma

Ran zengua

1 Nugä drá Pablogä, drá 'yęhęgä ra Jesucristo. Ne bi xic Ojå ma 'bäigä'be ra Cristo, ne bi huangui gam mangä rán ho ma'da'yo Ojå. ²Ne guet'a ram hma mi man Ojå bɯ ja rá hoga t'ohni bi 'yo't'ɯ yá pŋgahya maya'bɯ. ³Ne n'dat'a ram hma im ma nangue ra Jesucristo rá Ts'unt'ɯ Ojå a, ne nangue'a bim 'bɯcua ja ra ximhäi, rám bom'beto ra David a. ⁴Pe nu'bɯ mi dambęni bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, ja bi 'yu Ojå xɯn ho gue rá Ts'unt'ɯ Ojå a bɯya nte hęmbi nangue rá Hogandąhi in 'youi. Gue'a ma Hmuhɯ a. ⁵Ne rá mate zehę bi xiqui ma 'bäigä'be ra Cristo, ga japi da'yęc' yei yu ja'i gątho yu hnini, ne gue'a dí hnumanho ra Cristo a bɯya. ⁶Janangue'a in ndec Ojå ga mba ga fäx'a ni t'ęc'yeihɯ, nguetho bi zon'nahɯ Ojå bi ja'ahɯ yá mbeti ahɯ ra Jesucristo. ⁷Guehna dí ot'ahɯ na ya gątho ahɯ guí 'bɯhmbɯ bɯ ja ra dąhnini Roma, ngue bi huęc'ahɯ Ojå ne bi zon'nahɯ, ne bi 'uec'a ni mbɯihɯ

in nde ahɯ hŋnt'a guim bęmhbɯ a. Dí äp Ojå ma Tahɯ ne ra Jesucristo ma Hmuhɯ da hyut'a ni mbɯihɯ nangue rá mate zehę.

Ėmme in nde da zŋm bɯ Roma a ra Pablo

⁸M'bet'o thoho dí xi ahɯ Ėmme dadí johyagä, nguetho dí ø'a man yu ja'i hŋnbɯ go hapɯ dí 'yo ngue guí ęc'yeihɯ xɯn ho. Janangue'a dí xi Ojå jamadi nangue gątho ahɯ. Ne di thocpa ra jamadi ma Ojåhɯ ra Jesucristo. ⁹Ne i pą Ojå hin dí e'ts'a ná ya'be nangue ahɯ. Ne dí hąh ma mbɯi dí ørpa rá 'befi 'bɯ dí m man a ran ho ma'da'yo nangue rá Ts'unt'ɯ. ¹⁰Ne dí äp rá mate Ojå ngue hin da ya'a ga mbagä bɯ guí 'bɯhmbɯ. Ne hin dí pądi 'be'a da zä dá sŋm bɯ, pe go pą Ojå, ne xŋmhma thoho da nde Ojå ga mba bɯ. ¹¹Nguetho Ėmme din nde gan nu ahɯ, ga fäx ahɯ din ja ahɯ man'da xɯn ngu rá ts'edi Ojå, ne man'da gam 'bąhmbɯ xɯn ho bɯya. ¹²Necä da zä gui fäxcahɯ, janangue'a da zä 'da xtám fäxtahɯ nangue ma t'ęc'yeihɯ dí comhbɯ. ¹³Ma zi cu

ahü dín nde gui pãhmbü ngue xun ngu yu nidí mí ña xcá mba bü, pë hinga na sä. Pë guehma dín nde ga mbagã bü ne da hnurca ma 'befi bü guí 'bühmbü, tengü bü mi'da yu hnini xtá mba. ¹⁴Nguetho i 'yo ma güenda ga xänba yu ja'i, ne u 'bãpü ja yu hnini ne u yüm 'bündapo ja'i, ne'ü pãh ra søcuã ne u hingui pädi, gãtho ga xänbi. ¹⁵Janangue'a ne ahü ñmme jag ra pähä ga xän'nahü rán ho ma'da'yo ra Cristo, gãtho ahü guí 'bühmbü bü ja ra dãhnini Roma.

**Nu ran ho ma'da'yo ní yan
u to'o gãtho da hyã a**

¹⁶Ne hin dí pes' ma sä gam mangã ran ho ma'da'yo, nguetho gue'a ram hma rá ts'edi Oja a dí yan u to'o gãtho da hyã a. Ne mbüdi bi sije dyu israelgãhe, ne xø bi si u mi'da büya. ¹⁷Nguetho nu ran ho ma'da'yo i xijü 'be'a ní hogahü, gue ga hãnthohü rá mate, ne hin'yü 'be'a man'da dí zinju Oja a. Tengü mán t'o't'i: "To'o bi 'yëc'yei rá mate Oja, bi hocpa yú ts'oqui, bin t'un ra 'da'yote büya."

Gãtho yu ja'i in dupate yu ts'oqui

¹⁸Nguetho nu'bü hin da yan Oja yu ja'i i jatho di unbi, nangue'a 'dan'yo thoho i thãnde, ne i øt'e 'be'a gã má ts'oqui. Ne nu'a majuãni nde di bënba Oja u, pë di hecpada u, nguetho man'da in numanhose yú ts'oqui. ¹⁹Pë i pãhma 'be'a sä da fãdi nangue Oja, nguetho gueße Oja di bënbi. ²⁰Ne madague'bü hin di nequi Oja, pë da zã da bãh yu ja'i gue maguese Oja ne i ja rá ts'edi mazãi a, nguetho in nu 'be'a gãtho

bi 'yøt'ua ja ra häi. Ne gue'bü go rá mbüdi ra ximhäi mi sä xtá fãdi xun ho. Ne mi sä xtám bãh yu ja'i xtá numansu Oja. Janangue'a njon da zã da xi Oja nte in dupate. ²¹Ne mi sähma xtám bã Oja, pë him mi nde xtá numansu a ne him bi xifi jamadi 'be'a gãtho bin t'un'dü. Pë bi dü'mi bi bën a n'da ran 'yomfëni nte ní mba tho. Janangue'a bi 'beh ra hogan'yomfëni. Ne njãm'bü bi zã da bënü 'be'a xun ho da 'yør püya. ²²Sã ña pãse u, ne guepü í 'berpü ra hogan 'yomfëni büya. ²³Nu Oja tãte xun ho a, gue i 'bui mazãi. Pë nu'u bi 'yøzehe yu ja'i bi bønü tengü yú pøte yu ja'i dim 'bedi, ne yu doja ne yu zate ne yu pozü, man'da bi 'yëmbi oja u. ²⁴Janangue'a bi hye Oja u. Ne man'da bi 'yøzehe 'be'a gãtho bi numanhose büya gue ran 'yomt'ëni. Ne bi ts'onse yú ja'i n'da ngu n'da u. ²⁵Bi hye a majuãni Oja ne go bi 'yëc'yei u him majuãni Oja. Bi dãnde gãtho bi 'yøt' Oja ua ja ra ximhäi xinda gue'a Oja gue bi 'yøt'u. Pë hønt'a Oja mixte xun ho a gãtho yu pa mazãi. Janangue'a hønt'a ga ñpahü a. ²⁶Ne gue'a í hye Oja u. Ne nubüya bi zã bi 'yøt' ran ts'o, gue'bü go mí 'yøt' man'da xun ts'o, ne yu xisu bi pä a bi zänba Oja xtá 'yøt'e, gue bi 'yãsäba yú mixisuhü tengü'bü ran 'yohü zehë. ²⁷Ne yun 'yohü bi hyeh yün t'ëdi mi sãn Oja xtín thãt'u yu xisu ngue xtí manda, nguetho ñmme in nde di 'yãsäba yú min'yohühü, nu'a him mi sä xtá 'yøt'e. Pë bi hyonse ran unbi gue yú ja'i zehë u 'bü mí 'uegue. ²⁸Ne nu'bü him mi numanho a ran 'yomfëni majuãni nangue Oja, ngutho bi hye Oja u, ne man'da bi

bɛn ɯ yú ts'on 'yomfɛni ne bi 'yɔt' yɛn ts'o him mi sá xtá 'yɔt'e. ²⁹Ne ɛmme di yus' yú mbui gátho yu ts'oqui, ran 'yomt'ɛni, ra ts'om'bái, ran ts'iyate, ra nexmate, ran ts'eya, ran thote, ran sui, ran tháte, ran ɛcpate, ran c'ate. ³⁰Ne yu zánfehni ɯ, ne i san Oja, ne hingui su n'da ra ja'i, ne din 'yɛx'ɯ, ne ma maguese ɯ, thocpa thoho i honse mi'da yu ts'oqui hingui pa'di da 'yɔt'e, ne i festa'a 'be'a man yú ta ne yú mbe. ³¹Ne hingui nde din 'yomfɛni ɯ, ne hin di ja'ts'a man ɯ, ne hin'yu yún hugcate, ne hin'yu yú yembui. ³²I pa'hma di unba Oja ɯ gátho yu pa mazai, gue'a yún sáhu a nguetho i øt' ya i hmangua. Pe man'da guexta'a i øt'e ne man'da di johya 'bu xun ngu ɯ 'da'angu øthu ɯ.

Di unba Oja ɯ to'o di ho yu ts'oqui

2 Janangue'a hingui sá ga ɛmhbu him man sáhu a ran unbi hont'a go to'o gahu. Nguetho nu'bu dí numan'uhu ɯ 'da nangue yú ts'oqui, ne dí ɛmhbu go yún sáhu da nu ran unbi ɯ, pe gue'a nán juanba zehehu a 'bu gue n'dat'a dí øthu. ²Pe dí pa'hmbu gue yún sáhu 'bu di unba Oja ɯ øt' yu ts'oqui. ³Pe sá dí ɛmhbu ngue go ga ponju rán juanbi Oja, ngue go dí ɛmfu hingui ho øt'ɯ 'da, ne ya 'da'angu dí øthu ɯ. ⁴Ha hin dí pa'hmbu hanja him 'bexque di unghu Oja nangue ma ts'oquihu. Pe gue'a ní jajú ga päh ma mbuihu xun ho a. Pe nuju dí festahu rá yembui i øcahu. ⁵Pe nu'bu xum me ní mbui n'da, ne xingui ts'ɯ coh rá mbui nangue yú ts'oqui, pe ɛmme di pet yun unbi da t'ørpa 'bu bi zøn ra pa, ngue rá

muui a bi 'yɔt'e, ne da zemp Oja a. ⁶Ne n'da ngu n'da din t'un'na rán theui 'be'a bi 'yɔt'e. ⁷Nu Oja di unt'a ra temazai 'bu 'bo'o zai øt'a ran ho, nguetho honi dim 'buhmi Oja, ne i honi da 'yɔt'a i numanho Oja, ne i honi da t'ørpa ran ho njam'bu din thegue. ⁸Pe nu'bu dadin sühmbu Oja, ne hin dí numanhohu a ra 'yu majuanu pe hont' yu ts'oqui go dí numanhohu, pe gue'a dí 'daju ra cue Oja a 'bu, ngue ɛmme nts'utho. ⁹Nts'edi yun unbi ne 'be'a gátho má dumbui da nu'ɯ n'da ngu n'da to'o gátho nzai øt' yu ts'oqui, neje dyu israelhe, ne ahu hin gyu israelhu. ¹⁰⁻¹¹Pe hont'a go to'o da hyoni da 'yɔt' ran ho, di japi 'darpu dim 'buhmi Oja ne da numanho Oja a, ne da hyurpa rá mbui thocpa thoho, necáhe dyu israelgáhe, ne ahu hing yu israelhu. Nguetho gátho 'da'anguju bu na nuju Oja. ¹²Ne nu'ɯ hing yu israel him bi sih yún t'ɛdi Oja. Ne madague'bu him bi sifi, pe guehma da nu yun unbi to'o di thocta yu ts'oqui. Ne ngutho ɯ yu israel ngue bi sih yún t'ɛdi Oja, ne gue'ɯ yún t'ɛdi Oja dí juanba ɯ to'o di thocta yu ts'oqui. ¹³Nguetho nu'bu da ba'ho yún t'ɛdi Oja n'da, hin da numanho Oja a 'bu, hinda hont'bu da 'yɔt'a hmam bu. ¹⁴Nu'ɯ hing yu israel, him bin t'un yún t'ɛdi Oja ngue ran hocja'i xtá 'yɔt'e. Pe guehma i pase mbo yú mbui nda'a xun ho, nguetho ja'bu i øt'a rán theui ɯ yún t'ɛdi Oja ngue ran hocja'i. ¹⁵Ne madague'bu him bi sih yún t'ɛdi Oja ɯ 'da, pe tengu 'bu mán t'ot'ti bu ja yú mbui ɯ yún t'ɛdi Oja, ne guese yú mbui i xifi ngue

hingui ho a bi 'yøt'e, o ja'bu xun ho. ¹⁶Ne gue'a dí juanba Oja u gätho yu ja'i, nangué ra Jesucristo 'bu bi zøn ra pa. Ne di juanba u nangué u i aše mbo yú mbui u. Ne gue'a i mam bu ja ran ho ma'da'yo ngue dí m mangä.

Sä ín 'yex'u 'da yu israel
u yún t'edi Oja

¹⁷Pe nu ahü ma mi'israel ahü, guidín 'yexhu nguetho gyu mengu israelhä, ne, “hønsegahü i numanhöju Oja, nguetho bi 'daju u yún t'edi,” sä guí emhbü. ¹⁸Ne gá pähmbü rá pähä Oja, nguetho gán xähmbü yún t'edi, ne gá pähmbü nda'a xun ho da zä da 'yøt'a n'da. ¹⁹Ne guím bensehü guí uthü ra 'yu u yu xädä, guím bëmhbü yú nyot'i ahü u i 'yo bu ja ra 'bexui. ²⁰Ne sä guí emhbü ja nin t'edi gui xänbahü yu 'yambui, nguetho guí pähmbü u yún t'edi Oja ngue majuañi, ngue di un ran 'yomfëni n'da. ²¹Pe nu'bu gue'a guí øthü ma mi'israel ahü guí xänbahü mi'da, hanja hin gán xäsehü thä. Guí xihmbü mi'da ngue hin dim pë, pe hanja go guím pësehü thä. ²²Guí xihmbü mi'da ngue hin din 'yomt'ëni, pe hanja go guí 'yomt'ëni zehëhü. Guí xihmbü mi'da hin da 'yës pa u yu hyäte oja, pe ha hin guím bëmhbü ngue go guí cüzehëhü bu i thände yú ojaše u, ne guí pëfë 'be'a guí numanhohü bu. ²³Gná yañthü a ngue'a guí emhbü guí pähmbü yún t'edi Oja. Pe man'da gadí jafu hin da numansu Oja u mi'da, nguetho guí festahü u yún t'edi bi ma. ²⁴Janangué'a bin ja tengu mán t'ot'i, ngue di c'aman'u Oja u hing yu israel 'bü i nu a ran ts'o

guí øthü, gyu israelhä. ²⁵Pe nu'bu xcä øthü yún t'edi Oja bi man ra Moisés, xun ho ngue am hmëpya ma ja'ihü, ngue dyu israelhä. Pe nu'bu hin dí tenhdü u, säti thoho am hmëpyagahü 'bü, ne nte ja bu a uh ma hmëpyahü. ²⁶Ne nu'ü hing yu israel ngue him bi mba ma hmëpyabi yú ja'i, nu'bu øt' yún thehü u yún t'edi Oja, nu'ü i numanho Oja u, tengu'bu xtá hmëpya bu na nu Oja u. ²⁷Ne nu'ü hing yu israel ngue nte ma hmëpya i ja, pe nu'bu i øt' yún t'edi Oja, gue'u dí jaju din c'a ma ts'oquihü u, dyu israelhä. Nguetho sä dá mëpya ma ja'ihü, tengu man'a ran t'edi, ne hin dá øthü a rán säui ma hmëpyahü. ²⁸Ne madague'bu n'dat'a mam bombøtahü ra Abraham, pe hinga gue'a ní 'yøt'e rá t'ühni Oja n'da a. Ne xín nangué'a am hmëpya maxøts'e rá ja'i n'da. ²⁹Pe hinda hønt'bu hmëpya ma mbuihü nangué rá Hogandähi Oja, nu'a njuantho ra hmëpya i nu Oja a. Ne nu'bu njabu ma mbuihü, hin gam bëmhbü ngue da numanhöju ma mi ja'ihü, pe hønt'a Oja gam bëmhbü da numanhöju.

3 Nu'bu 'bo'o da 'yëngui: “Pe hanja bi huan Oja u yu israel thä, ne 'be'a nam bøn'a ra hmëpya bi si u,” gue'bu 'bo'o da 'yëngui. ²Pe xun ngu 'be'a í huan Oja u. M'bet'o thoho gam bëmhbü bin t'un rá m hman Oja maya'bu u ndu mam bombøtahü. Ne gue'a ga xi u to'o da 'yängui. ³Pe xun ngu u him bi nde. Pe ha gam bëmhbü bi zëpü a mí ëna xtá 'yørpa Oja yu ja'i 'bü. ⁴Hin'na maha, pe guehma gueše Oja dí ja'ts'a rá m hma, madague'bu

gätho xtín hętho yu ja'i nangue rá 'befi. Ne tengu bi man rá t'ohni Oja, gätho di ja'ts'a bi ma, ne hin hapu ga tımhbü ngue him bi 'yot' Oja a mí ma, 'bü ga änhdü. ⁵Pe sä ęn u 'da hingui øh rá m hman Oja: "Hingui ho 'bü di ęngahü Oja nangue ma ts'oquihü, nguetho man'da di necmanho rán ho Oja 'bü gätho xun ts'otho ga øthü," ęn'ü yu ja'i. ⁶Pe hingui sähma ngubü ga mamhbü, ne xun ho 'bü di ęngahü Oja nangue ma ts'oquihü, nguetho jatho da 'yot' ran ts'ut'abi nangue gätho ra ximhäi. ⁷Ne sä ęn u 'da: "Man'da dí ęspahü Oja nangue ma fehnihä dí mamhbü. Pe hanja di ęngahü 'bü, tengu'bü dyu 'yot'a ts'oquihü, ne man'da dí uhmbü ngue njam'bü dim fehni Oja," sä ęn u 'da. ⁸"Ne mbähä ga øthü ran ts'o, n'dahma di nequi a ran ho," i ęnjü dí ęmhbü u 'da 'bü dí ęna hin ní yanjü Oja u yún t'ędi, gue'ü to i sanjü. Pegue da ts'emba u nangue yám hman u.

Gätho dín dupatehä yu ts'oqui

⁹Pe ha gam bęmhbü man'da xun hoju dyu israelhä. Pe hin'na, tengu thoho dá xi ahü 'bü rá mbüdi, nguetho 'da'angu dyu 'yot'a ts'oquihü, ne'ü yu israel ne'ü hin yu israel. ¹⁰Ne mán t'o't'i:

Njo'o n'da xun ho, xinga n'da.

¹¹Njo'o n'da i ja rán 'yomfęni, ne njo'o i hon Oja ngue nde da denni.

¹²Gätho gahü dá 'uethohü, ne 'da án ts'ontho 'be'a dá øthü.

Xínga n'dajü dí øthü ran hocja'i.

¹³Ęmme xun ts'o ma ndehü, tengu'bü n'da ra hyähäi bü ja

ran 'yägüi ngue hingan jo'mi, xun xa, in jabü ma ndehü.

Nguetho ęmme dí mamhbü yu fehni,

ne ran ęte i pøm ma ndehü, tengu'bü dyu pozuhü.

¹⁴Nu ma ndehü ęmme yupü ran ts'ante ngue xun ju.

¹⁵Nu ma guahü, ęmme i ęhya na 'dihi ngue dan hotehä.

¹⁶Pe í huęhi thoho u 'büpu hapu dí 'yohü, ngue xun ts'o 'be'a dí ørpahü u.

¹⁷Ne hin dadí hocpahü yú mbüi ma mija'ihü, xínga gue'a ma mbüi zehéhü.

¹⁸Ne xíngüi ts'ü dím bęmhbü ngue ga numansuhü Oja.

Ne gue'a bi man rá t'ohni Oja 'bü maya'bü a. ¹⁹Ne nu'a mí hmam bü ja ram hma maya'bü ngue bi xije Oja dyu israelgähe, ga pahmbü gätho i ja ma ts'oquihü bü na nuju Oja. Janangue'a gätho ra ximhäi din hętho 'bü bi 'yørpa ran juanı Oja. ²⁰Ne nu'ü yún t'ędi Oja, xínga n'da ra ja'i dí 'yęmbi xun ho u ngue bi xijü ran hocja'i xcá øthü. Pe nu'ü yun t'ędi, ja ga tımhbü bü 'be'a dá øthü.

Da yanjü Oja 'bü ga hámhbü rán hoqui

²¹Janangue'a nuya bi t'urcahä man'da ran hoqui ngue dí 'yęnjü xun hoju Oja, ne hin nangue u yún t'ędi ngue bi xijü xcá øthü ran ho, madague'bü midí nequi ts'ü bü ja ram hma maya'bü a ran hoqui dí xi ahü ya. ²²Gue ga hanthohü a rán hoqui Oja nangue ra Jesucristo di hoga ma ts'oquihü hont'a go to'o gahü. ²³Nguetho njo'o gahü

dá jas'hü gátho ran ho nguempü xtá numanhojü Ojã, pe gátho dá øthü yü ts'oqui bü án nuju. ²⁴Janangue'a bi zänni di hogazehü Ojã ngue rán t'unni thoho, nguetho bi gurca ma ts'oquihü ra Cristo Jesús.

²⁵Nguetho bi zän Ojã a ra Cristo ngue bim 'bøts'e zehé, bi gurca ma ts'oquihü nangue rá ji. Ne gue'a ní yän ü to'o da hyän'a bi 'yørpe.

Ne ngutho nangue ü mí 'büh maya'bü, nu'bü mi du ra Cristo, ja bi nequi a í punba yú ts'oqui ü to'o mí nde rá punbi Ojã. Ne ja bi 'yu Ojã büya 'be'a í thøtho ü. ²⁶Ne ja bi 'yu Ojã a rán jut'i ma ts'oquihü, janangue'a da zä di hogahü ya, ne da zimanhojü ngue guejü dá g'c'yeihü rá mate ra Jesús. ²⁷Pe xiya, hapü bi go'a man 'yets'ihü. Bi mba ma 'berquigahü. Pe Hague nja. Nguetho hin dá jas'hü yün t'edi Ojã, pe bin 'dactahü rá mate 'bü má g'c'yeihü a. ²⁸Ne dí pãhmbü ngue bi hogahü Ojã 'bü má hãnthohü rãm hma nangue rán hoqui. Ne hin da 'yãngahü 'bü xcá jas'hü, o hin'na. ²⁹Pe sä dí gmhbü dyü israelhü hõngdahü i numanhojü Ojã. Pe i jatho ga pãhmbü ngue ne'ü hin yü israel in nde da numanho Ojã. ³⁰Nguetho n'datho a Ojã, ne gátho to'o da hyän rá mate gátho 'da ni hocpada Ojã ü ne da zimanho, ne ü yü israel, ne ü hing yü israel. ³¹Pe ha dí gñ ahü nte di muui yün t'edi Ojã ngue dí gñ ahü ga hãnthohü rá mate. Pe hin'na, pe man'da dí jas'hü yün t'edi Ojã ya, nangue ra Cristo rá mate Ojã i fãxcahü.

Ran t'uti nangue ra Abraham

4 Xi a mam bombøtahü ra Abraham ngue dyü israelhü,

'be'a í hocpa yú ts'oqui Ojã a thã, ne 'be'a í 'yëmbi xün ho a. ²Pe hinga gue'ü 'be'a gátho bi 'yøt'e í t'ëmbi xün ho a, nguetho nu'bü da gue ü, ya mí ja 'be'a xtín 'yëzehe 'bü. Pe hin te ín 'yëx'a ra Abraham bü án nu Ojã a. ³Pe tengü man rá t'ohni Ojã, nu ra Abraham bi 'yëc'yei tho a ram hma 'bü mí xifi 'be'a da 'yørpa Ojã. Ne gue'a í 'yëmbi xün ho a büya. ⁴Nu'bü xtá xijü Ojã ngue gue'a rá 'befi ga øthü dí 'yënjü xün hojü a, pe hing ra mate thoho a dí 'yënjü xün hojü 'bü, pe tengü'bü man zäbithohü a 'bü. ⁵Pe nu Ojã hingui xijü n'da ra 'befi dí 'yënjü xün hojü, nguetho hingui zaqui ma mbüihü nangue ma ts'oquihü. Janangue'a i xijü ga hãnthohü a rá mate di hoga ma ts'oquihü, ne gue'a dí 'yënjü xün hojü a büya. ⁶Ne'a ra David ngübü bi 'yörpü ja rá t'ohni Ojã maya'bü ngue:

Émme di johya n'da ra ja'i ngue da 'yëmp Ojã xün ho, ne hin da 'yørpa ra güenda 'bü xün ho xtá 'yøt'e o hin'na.

⁷Nguetho bi mba ma punbi yú ts'oqui, ne him man din c'a, bi 'yëna.

⁸Ne gna:

Di johya ü to'o bi mba ma hoqui yú ts'oqui ne nte da thünba 'bü bi mba ma juänbi, bi 'yë'n'a ra David. ⁹Pe ha guím bëmhbü ngue hønt'ü am hmëpya yú ja'i da nu na ran johya i hmangua. Ha hin guím bëmhbü ngue ne ü hin gam hmëpya, da zin Ojã, ngue'bü 'da'angu im bëmhbü a ra Abraham 'bü mí hyãntho a ra mate bi man Ojã, ne gue'a í t'ëmbi xün ho a büya. ¹⁰Pe ga än'nahü, ha m'bejua

bi t'ẽmbi xũn ho a ra Abraham, 'bũ mi hmẽpya rá ja'ĩ. Uague m'bet'o thoho bi t'ẽmbi xũn ho. Pẽ hinga m'bejua maha, pẽ 'bexque bi t'ẽmbi xũn ho 'bũ hin ní hyec rá ja'ĩ. ¹¹Ne m'bejua bi sifi da hyec rá ja'ĩ, ngue ra hmẽpya ya xĩ 'yẽmp Ojã xũn ho a. Pẽ bi 'yẽmbi xũn ho 'bũ mi hyãntho a ram hma 'bũ hin ní hyec rá ja'ĩ. Janangue'a i ẽmbi rá ta ra Abraham Ʃ to'o gãtho i ẽc'yei tho a bi man Ojã. Ne'ũ hing yũ israe'l, ngue him bi mba nthequi yá ja'ĩ, ne'ũ da t'ẽmbi xũn ho Ʃ. ¹²Nejũ dyũ israelhũ gue dá hec ma ja'ihũ, da'igu bũ na 'yẽnjũ xũn hojũ Ojã a ra Abraham, 'bũ 'da'angu dím bẽmhbũ ra Abraham 'bũ hin ní hyec rá ja'ĩ.

**Ga hãmhbũ rá m hma Ojã
nangue ran jãpi i xijũ**

¹³Ne nu Ojã bi mam majuãni a da 'yõrpa ra Abraham, ngue bi 'yẽmbi: “Ga 'da'a ran jãpi ne'ũ nim bom'beto gãtho ná ndoho ra ximhãi, ne ga 'da ahũ ra 'da'yo hãi,” bi 'yẽmp Ojã a ra Abraham. Pẽ hin nangue n'da ra 'befi nín t'un na ran jãpi na, pẽ nangue bi t'ẽmbi xũn ho 'bũ mí hyãntho na ram hma bi sifi. ¹⁴Pẽ nu'bũ dím bẽmhbũ gue gue'ũ yún t'ẽdi dí jãp Ojã n'da, pẽ dím bẽmhbũ nte ní mba tho a man'da ran hogui 'bũ, ngue ga hãnthohũ a rá m hma, ne hin da zã di jãcpahũ Ojã 'bũ. ¹⁵Nguetho nu'bũ dí ẽna gue gue'ũ yún t'ẽdi Ojã ga homhbũ, o gue'ũ dí pãsehũ xcã øthũ, pẽ dí festahũ Ʃ, ne hõnt'a ran Ʃnbi ga nuhũ 'bũ. Pẽ nu'bũ hin xtín ja yũn t'ẽdi, o gue'bũ hin xcã pãsehũ mbo ma mbũihũ, hin xtí nequi yũ ts'oqui

'bũ. ¹⁶Pẽ hingui ma nangue yún t'ẽdi dí jãcpahũ o gue'ũ dí pãsehũ, nguetho hin xcã nuhũ ran ho 'bũ. Pẽ i ma ga hãnthohũ rá m hma nangue rá mate, ne nubũya da zã majuãni gãtho gahũ ga nuhũ ran ho bi sih ra Abraham da nu yún bom'beto. Ne madague'bũ njuãntho dyũm bom'betojũ ra Abraham o hin'na, pẽ 'da'angu dím bẽmhbũ ra Abraham. Janangue'a ma tahũ ra Abraham bũ nam bẽn Ojã. ¹⁷Ne gue'a nam bõn'a mí xi Ojã ra Abraham 'bũ mí 'yẽmbi: “Nu'ĩ grã Abraham, ga øt'e'le ngue grã ta xũn ngu nim bom'beto gãtho nan ndoho ra ximhãi.” Ne nu'a ra Abraham bi hyãn'a ram hma bi sifi, nguetho bi bãdi jase rá ts'edi Ojã, gue da zã di un ra ts'edi Ʃ xũn dãc'yei ne Ʃ xũn du. Ne tengui'bũ ya bin ja 'bũ mí ma Ojã, nguetho majuãni da 'yõt'e. Ne gue'a bi bẽn'a ra Abraham. ¹⁸Ne nu ra Abraham him mi sã xtín ta nangue Ʃ yún bom'beto dim 'bũi. Pẽ bi hyãn a ram hma 'bũ mi sifi: “Xũn ngu nim bom'beto dim 'bũi gãtho nan ndoho ra ximhãi.” Ne bi dø'mi din ja, janangue'a bin ja bũya. ¹⁹Ne madague'bũ xĩ thoh yũ pa i 'bũi ngue xtím 'bũh yú t'ũhni, nguetho ya xĩ ndø, xĩ mbe'ts'a n'da ciento njeya, ne 'da'angu xín dãc'yeiui a rá xisu ra Sara, him mí sã xtím 'bũh yú t'ũhni, pẽ him bi 'beh rá ts'edi rá t'ẽc'yei, bi bãdi majuãni dim 'bũh rá t'ũhni. ²⁰Ne xingui ts'ũ bi bẽni ngue hin da 'yõt' Ojã a bi ma, nguetho bi bãdi hingui hẽmp'a da 'yõt' Ojã. Janangue'a bi hyãn rá ts'edi Ojã a bũya, ne gue'a í 'yẽspa Ojã a. ²¹Ne n'dat'a mim bẽni ngue jase rá ts'edi Ojã di ja'ts'a

bi ma. ²²Ne nu'a bi hyantho a ram hma 'bũ mí sifi 'be'a da 'yørpa Oja, ne gue'a í hocpa Oja a, ne bi 'yẽmbi xũn ho, i ẽm bũ ja rãm hman Oja. ²³Pe hinga hont'a ra Abraham bi t'ẽmbi xũn ho 'bũ mi hyantho a ram hma bi man Oja. ²⁴Pe neju, bi hogahũ Oja ne bi 'yẽnjũ xũn hoju 'bũ má hantohũ a ram hma bi xiju Oja, ngue bi xox'a ma Hmuhũ ra Jesús 'bũ mi du. ²⁵Nu'a bi un rá te bi gurca ma ts'oquihũ, ne bi t'ãgui. Ne bi xox Oja a, janangue'a dí pãmbũ majuañi bi ðaha bi xogahũ.

Dí yãmanhohũ Oja nguetho bi pũgahũ rá Ts'unt'ũ

5 Bi hogahũ Oja 'bũ má hãmbũ rán hoqui bi ma. Midín sũhmbũ Oja, pe nuya dí yãmanhohũ, ngue bi hogahũ ma Hmuhũ ra Jesucristo. ²Ne bi zixcahũ ra Jesucristo bũ i ja rá mate Oja, nguetho dá hãmbũ rán hoqui, ne dí 'bũhmbũ bũ. Ne dadín johyahũ gue dí tũmhũ a ran ho tãte thoho da 'yørcahũ. ³Ne hinga hont'a ran ho dí tũmhũ nãn johyahũ ya, pe ne ỹ yũn unbi dín nuhũ ya, guexta'a dadín johyahũ. Nguetho nu'ũ yũn unbi ní jajũ ga hãthũ xũn ho ỹ. ⁴Ne nu'bũ dí hãthũ xũn ho, gue'a dín te ma mbũihũ a. Ne nu'bũ bin te ma mbũihũ, gue'a ná tũmhũ a ran ho di 'dajũ Oja bũya. ⁵Ne dí pãmbũ hin da hyãju Oja nanguẽ ran ho dí tũmhũ, nguetho di huẽgahũ. Ne nu'a rá Hogandãhi bi 'dajũ, di jajũ dí sãhũ rán huẽcate Oja ẽmme xũn ngu. ⁶Ne him mí sã xcãn yãnsẽ ma tesẽhũ, nguetho bi güendga ma mbũihũ

nanguẽ ma ts'oquihũ. Pe bi du ra Cristo 'bũ mi zõn ra pa bi man Oja, ngue bi yãnjũ dyũ ts'om'bãihũ. ⁷Pe hinga ngubũ rán huẽcate n'da ra ja'i, hont'bũ ra hocja'i rá amigo, da nde di 'beh rá te ngue xtãn yãn a, pe nu'bũ ra ts'om'bãi, hin da nde di 'beh rá te 'bũ. ⁸Pe nu Oja i urcahũ tãte thoho xũn ho rán huẽcate, nguetho hin dyũ hocja'ihũ, pe bi du ra Cristo bi yãnjũ 'bũ man dyũ ts'om'bãihũ. ⁹Nuya bi hoga ma ts'oquihũ nanguẽ rá ji ra Jesucristo, ne bi zimanhoju Oja. Janangue'a dí pãmbũ majuañi da yãnjũ ra Jesucristo nanguẽ rá cue Oja 'bũ rán zegui. ¹⁰Ne nu'bũ midín sũhmbũ Oja, pe bi hogahũ rá Ts'unt'ũ zẽhe 'bũ mi du. Ne i 'bũh ya, janangue'a bi zã di thoqui di 'dajũ ra hogambũ ya, ne da xoxcahũ 'bũ rán zegui. ¹¹Pe ne a i ørcahũ ya dadín johyahũ nanguẽ dadín amigohũ Oja ya. Nguetho bi 'uegahũ 'be'a midín sũhmbũ Oja a ma Hmuhũ ra Jesucristo.

Ra Adán bim pommi ra Jesucristo

¹²Pe n'datho maha ran 'yohũ bi ðũmp' ra ts'oqui ua ja ra ximhãi, gue nu ra Adán. Ne bi ðũmp' ran ðãte nanguẽ rá ts'oqui a bũya. Ne gue'a gãtho ran ðãte bi thoc'ũ yũ ja'i a bũya. Nguetho tengu'bũ 'dat'a dá øthũ ra ts'oqui ra Adán. ¹³⁻¹⁴Ne ngutho bin ja ỹ bi xãnd ra Adán, guehma bi du nanguẽ yã ts'oqui, madague'bũ him bi si'a n'da ran t'ẽdi tengu bi sih ra Adán. Gue gãtho yũ ja'i mi 'bũ 'bũ him mi hman yãn t'ẽdi Oja, gue hin nám 'bũh ra Moisés, pe bi du, nguetho yã hmu a ra Adán. Pe bi zõh man'da ra

hmu ngue rám poniui ra Adán, nu'a ra Jesucristo a, gue mí hma ba ghe. ¹⁵Pe n'dan'yo thoho bi 'yøt' ra Adán ne ra Jesucristo. Nu'a ra Adán, bi un ran ðate gätho yu ja'i, nangue rá ts'oqui a. Pe nu ra Jesucristo emme man'da xun ngu rá ts'edi, nguetho rá mate zehé bi punga ma ts'oquihü hont'a go to'o da hyän a. Ne gue'a rán t'unni Oja bi 'dajü. ¹⁶N'dat'a rá ts'oqui ra Adán, ín ünba yu ja'i. Pe nu ra Cristo bi gut'i xun ngu yu ts'oqui nangue rá mate zehé, janangue'a da zä da xocpa yu ja'i. ¹⁷Ne nangue ra ts'oqui bi 'yøt'a n'da ra ja'i ngue ra Adán, gue'a án ja rá ts'edi ran ðate a nangue gätho yu ja'i a büya. Pe nu to'o gätho da hyän rá mate Oja, da mba ma hoqui yú mbüi, 'darpü dim hmuhü a ra Jesucristo, ne din ja bü dim 'bühmbü gätho yu pa mazai. ¹⁸Nu'ü bi xant'a ra Adán gätho bi ts'änba ran ünbi nangue rá ts'oqui ra Adán. Pe nu ran ho bi 'yøt'a ra Jesucristo, da zä da xocpa yu ja'i, ne di un ra temazai. ¹⁹Nu'a ra Adán bi mbesta'a rám hman Oja, gue'a ín ts'om'bäi gätho ü bi xandi. Pe nu ra Jesucristo 'bü mi 'yøt'a bi man Oja, gue'a ín hocja'i ü to'o gätho bi xant'a. ²⁰Nu Oja bi un yün t'edi, da fadi emme xun ngu yu ts'oqui i ja. Nguetho nu'bü dí pähmbü ngue emme xun ngu yu ts'oqui i jajü, ga pähmbü büya, emme man'da xun ndoho rán hüçcate Oja ngue di pungahü. ²¹Tengu thoho a ra ts'oqui bim hmu, ne mí nde xtí 'dajü ran ðate. Ne nguetho a rá mate Oja, bim hmu ne gue'a bi pungahü, ne bi 'yenjü xun hoju, ne di 'dajü ra te mazai nangue ma Hmuhü ra Jesucristo.

Bi 'berca man 'yomfënishü a rán ðate ra Cristo

6 'Be'a maha gam bëmhbü büya, ha ga thoqui ga øthü yu ts'oqui 'bü, n'dahma man'da xtán ndoho rán hüçcate Oja di pungahü. ²Pe hingui sähma ngubü gam bëmhbü, ngue xø ga thoqui ga øthü yu ts'oqui. Pegue dín jahü tengu n'da ra du hingui ø 'bü sifi da 'yøt' yu ts'oqui. Hague dán zä ga thoqui ga øthü yu ts'oqui 'bü. ³Ha hin dím bëmhbü 'be'a nám bøn'a ran xixyá dí øthü. Nám bøni bi 'berca ma ts'on 'yomfënihü 'bü mí du ra Cristo. ⁴Ne nu'a ran xixyá nam bøni bi t'ä a ma ts'on 'yomfënihü 'bü mí t'ä a ra Cristo. Ne bi 'dajü ran 'yomfëni ma'da'yo 'bü mi xoxa rá Ta nangue rá ts'edi mixte. Janangue'a bi zä 'darbü dí 'bühmbü bü ja ra 'da'yote ne dí øthü yün thehü a. ⁵Nu'bü mí du ra Cristo, ne'a ma ts'on 'yomfënihü bi du büya. Janangue'a nu'bü mi xox Oja a ra Cristo, däm 'bühmbü ma'da'yo ne ma'da'yo dím bëmhbü ya. ⁶Ne dí pähmbü tengu'bü mi mba ma cuati ma ts'on 'yomfënihü bü ja ra pont'i 'bü mi du bü ra Cristo. Janangue'a bi thaçpa rá ts'edi man 'yomfënishü, ngue hin di mandagahü yu ts'oqui. ⁷Nguetho tengu'bü n'da ra du, ya him ma 'yøt' ra ts'oqui, pe ya bi mba ma thøgue bü ja rá ts'edi ra ts'oqui. ⁸Bi du ma ts'on 'yomfënihü nangue bi du ra Cristo, janangue'a dí pähmbü 'darbü dí 'bühmbü ra Cristo ya. ⁹Ne dí pähmbü ngue bi ndants' mahøn'a ra Cristo 'bü mi du, ne him man'dandí da du

mahøn'a, him man ja rá ts'edi ran dæte mahøn'a nangue ra Cristo. ¹⁰Nguetho má zät'a n'dandj bi du ra Cristo nangue ma ts'oquihü, ne nuya nám 'bui di japi da fah rá ts'edi Ojå ya. ¹¹Janangue'a i jatho ga pähmbü tengu'bü dá tuhü nguetho bi thagahü rá ts'edi ra ts'oqui nanguejü, ne hin dín nde ga øhmbü yü ts'oqui ya. Ne nuya nám 'bühmbü dí jafü da fah rá ts'edi Ojå, nangue ra Cristo Jesús dí 'bühmbü. ¹²Janangue'a hingui sä dan hyehmbü ngue di mandagahü ra ts'oqui mahøn'a, ngue di 'becpahü ga øthü 'be'a im mam man 'yomfënischü. ¹³Ne hingui sä ga un ma ja'ihü da 'yøt' yám pefi ra zïthu, ngue ga øthü yü ts'oqui. Pegue dan unsehü bü 'bü Ojå ngue bi 'dajü ra 'da'yote 'bü mí du man 'yomfënischü. Ne ga un ma ja'ihü da 'yøt' yám pefi Ojå, ngue ga øthü ran ho. ¹⁴Ne hin man sähü di mandagahü ra ts'oqui ya, nguetho dín 'yohü a rá mate Ojå ngue di zerca ma mbüihü. Ne hin di mandagahü yün t'ëdi Ojå, nu'ü hingui sä di zerca ma mbüihü ü.

**Hin ga ëc'yeihü yü ts'oqui,
pe ga ëc'yeihü Ojå**

¹⁵Pe nu'bü rá mate thoho Ojå dín 'yohü ya, ne hin di mandagahü yün t'ëdi Ojå, ha da zä ga øthü yü ts'oqui 'bü. Pe hingui sä ngübü gam bëmhbü. ¹⁶Ha hin dí pähmbü nu'bü dadí döp ma mbüihü a n'da ra hmu ngue ga ørpahü rá 'befi, ma hmuhü a 'bü, ne dí tenhdü a bëya. Nu'bü gue'a ra ts'oqui ma hmuhü, hønt'a ran ünbi mazåi di 'dajü a. Pe nu'bü da gue'a Ojå ma hmuhü, dí øthü a

i xijü, ne di 'dajü ra hogambüi, ne dam 'bëmanhohü a Ojå gätho yü pa bëya. ¹⁷Pe jamadi Ojå nangue ahü. Ne madague'bü gá pep ni hmuhü ra ts'oqui mám'bet'o, pe nuya i ja ni pähä gui thoctahü 'be'a bi 'yut'ahü 'bü gmín dähü bü ja rán xädi Ojå. ¹⁸Ne bi mba njüc'i ahü nangue rá ts'edi ra ts'oqui, janangue'a guín 'yëhëhü rá ts'edi ran ho ya. ¹⁹Dí xi ahü yün t'uti, n'dahma hingui hëi bü dí pähmbü. Ngue tengü bü dán dähü bü ja yü ts'oqui, gue dá øthü gätho yün ts'o dím bëmhbü. Pe ngutho ya, mbähä dan dähü bü ja ran ho, gue dam 'bühmbü ga øthü gätho rá hoga'bëfi Ojå. ²⁰Pe nu mám'bet'o xingui ts'ü mí ndehü ran ho 'bü mín 'yëhëhü yü ts'oqui. ²¹Pe nte män ho bi bøn'a ma 'bëfi dá øthü. Ne nuya dí pes' ma sähü 'bü dím bëmhbü 'be'a dá øthü mam'bet'o, ne gue'ü mí sixcahü bü ja ran ünbi mazåi ü. ²²Ne nuya bi mba njüguigahü nangue rá ts'edi ra ts'oqui, ne dín 'yëhëhü bü 'bü Ojå ya. Janangue'a man'da da hnurca ma hoga 'bëfihü bü. Ne i ts'ixcahü bü dan zähmbü bü, gätho yü pa mazåi. ²³Nu'a rán zäbi da dæ ü to'o øt' yü ts'oqui, ran ünbi mazåi a. Pe nu'ü to'o i 'bühmbü ra Cristo Jesús ma Hmuhü, di unda Ojå ra te mazåi ü, ne hingui jut'ü.

Tengu'bü dán thätthü ra Cristo

7 Ma zi cu ahü, ga xi ahü n'da ran t'uti ya. Guim bëmhbü hague in ja ü yün t'ëdi, di manda n'da 'bü i 'bui, pe nu'bü bi du, ya ma hin'na. ²Tengu'bü n'da ran 'yohü i 'büh rá xisu. Ne nu rá xisu i jatho dín zämmi a rá ndø gätho

yü pa i 'bui. Pe nu'bu bi du rá ndø, him man zä di manda a rá xisu. ³Pe nu'bu hinga na tu rá ndø, ne nu'bu dim 'buhmi man'da ran 'yohu ra xisu, da t'embí ra 'yomt'eni 'bu. Pe nu'bu bi du rá ndø, bi mba ma thøgue bu mi 'buhmi rá ndø. Nuya da zä dim 'buhmi a man'da ran 'yohu, ne hin da t'embí ra 'yomt'eni büya. ⁴N'da ran t'uti nangueju, ngue bi mba ma thøguegahu nangue ma hmuhu mí 'buhmbu, ngue yün t'edi Oja, nguetho tengu'bu dá tuhu 'bu mi du ra Cristo. Ne gue'a ma hmuhu dán thathu 'bu mí xox Oja a ya. Ne 'darbu dí 'buhmbu a ya, pe gue'a ní zä ga øthu xun ho rá 'befi Oja ya. ⁵Pe nu'bu mi 'buthohu a man 'yomfënishu emme xot yü ts'oqui midí hohu. Janangue'a nu'bu mi xiju u yün t'edi Oja ngue hin ga øthu u dí numanhosehu, man'da dá øthu u büya. Ne nu'u bin ja ma 'befihu, ran däte ne ran unbi a büya. ⁶Pe nuya ma thøguegahu nangue u yün t'edi Oja nguetho bi du man 'yomfënishu mi pa ma hecpi. Janangue'a dí ørpahu rá 'befi Oja ya, nangue ma'da'yo ra ts'edi, ne gue'a rá Hogandahi Oja a. Ne hin dí tenthohohu u maya'bu nt'o't'i nangue yün t'edi Oja.

Nán c'a ma ts'oquihu u yün t'edi Oja

⁷'Be'a gam bëmhbü büya, ha ga emfu hingui ho u yün t'edi Oja. Hin'na maha, xun ho yün t'edi Oja, nguetho gue'a dá paçä ngue i ja ma ts'oquigä. Nugä hin jam'bu xcá paçä gue dí øt' ra ts'oqui ngue ran ts'eya. Pe nu'bu má bëngä a ran t'edi ngue i ña: “O gadí seyaba ni mijá'iuí,” ja

dá paçä i ja ma ts'oqui. ⁸Pe nu'bu má bëngä 'be'a man na rán t'edi Oja, man'da dá øt'ä ran ts'eya mí o ma mbuigä büya. Pe nu'bu hin xcá cu't' ma mbui a ran t'edi, hin xtí nequi xun ho yü ts'oqui o ma mbuigä 'bu. ⁹Janangue'a nu'bu him ma ná bëngä nangue rán t'edi Oja, him mi paçä ngue drá ts'om'bäigä. Xø mi 'butho, dá bense ngue xun hogä. Pe nu'bu má bëngä nangue'a ran ho xcá øt'ä, dá festä a. Ne ja dá paçä büya ngue ran däte mazai a man zäbi. ¹⁰Janangue'a nu yü hogant'edi Oja, ngue xtí 'dac ra te 'bu xcá ja'ts'ä u, pe nangue hin dá ja'ts'ä u, mí ja xtí 'dac ran däte. ¹¹Ne mí engä xcám 'bumanho nangue yün t'edi Oja. Pe bi mu't'u yün t'edi a ma ts'oqui, janangue'a mí ja xtí ungä u yün t'edi Oja büya. ¹²Pe xun hohma u yün t'edi Oja, ne n'da ngu n'da ran t'edi gätho xun hotho u, ne i ma nangue rá pähä Oja u, ne hin hapu dí 'bedi. ¹³Pe ha gue'a rá hogant'edi Oja í zixcä bu ja ran däte 'bu. Hin'na. Pe nu'u yün t'edi nán c'a ma ts'oqui i o ma mbuigä, ngue n'dan'yo thoho dí øt'ä. Ne mí ja xtí 'dac ran unbi nangue a. Da zä ga paħmbü büya ngue majuani xun ts'o u ma ts'oquihu, nguetho di jap'a rá hogant'edi Oja da 'yørcahu ran unbi.

I ørcahu ran sui a man 'yomfënishu

¹⁴Dí paħmbü bi man yün t'edi Oja a rá Hogandahi. Pe n'dan'yo thoho dí m bëmhbü. Nugä dán dase bu ja ra ts'oqui, ne dá øt' ma hmu a. ¹⁵Pe xingui ts'u dí paçä 'be'a dí øt'ä, nguetho hin dí øt'ä a majuani dín nde. Pe nu'a xingui ts'u dí numanho,

go dí øt'ä a. ¹⁶Ne dín juan zehegä 'bu hin dí øt'ä yán t'edi Oja, pe nu'a nán juan zehegä gue'a ná paçä xun ho yán t'edi Oja a buya. ¹⁷Pe hinga guecä dí øt'ä 'bu dí øt'a xun ts'o, pegue ma nyon 'yomfënisgä i 'bupü mbo ma mbuigä gue'a di 'becpi ga øt'ä a. ¹⁸Ne dí paçä ngue nu ma nyon 'yomfënisgä, hin te manho i ja. Dín ndehma thocpa thoho ga øt'ran ho, pe ja'bu hingui sä. ¹⁹Dín nde ga øt'ä ran ho, pe hin dí øt'ä a, ne hin dín nde ga øt' ran ts'o, pe go dí øt'ä a. ²⁰Nubüya, dí paçi ngue hinga guecä dá øt'ä a him ma pähä 'bu dí øt'e, pegue gue'u yu ts'oqui o ma mbuigä. ²¹Ne njabu dí øt'ä, ngue nu'bu dín nde ga øt'ä ran ho, pe man'da hingui hej ga øt'ä yu ts'oqui. ²²Ne nu'a e ma mbuigä, gue emme dadí hohma a rán t'edi Oja. ²³Pe dín nugä man'da ran t'edi gue rán t'edi ra ts'oqui i o ma ja'igä, ngue din sühmi a rá hogant'edi Oja ngue dí numanhogä. Nguetho ne'a xø in nde da xiqui ga ørpa rá pähä. ²⁴Pe í huçi mahagä nanguie ma nyon 'yomfënisegä, i ørca ran sui, in nde da zixcä bu ja ran date, ngue gätho yu dumbui gätho yu pa mazai. To'lo maha da zä da yangui. ²⁵Pe jamadi Oja, da yangui nanguie ma Hmuhu ra Jesucristo. Ne nuya dí ørpa rán t'edi Oja nanguie ma 'da'yon 'yomfënisgä, madague'bu numanho ra ts'oqui a ma nyon 'yomfënisgä.

**Hønt'a rá Hogandähi Oja
nám 'buhmbu ya**

8 Janangue'a, nuya, hin te da gugbahü a rá muui a ma ts'oquihü, nguetho dí 'buhmbu ra Cristo Jesús, ne hin dím bëmhbü

man 'yomfënisehu ya, pe dím bëmhbü rá Hogandähi Oja. ²Dí comhbü ra 'da'yote ra Cristo Jesús nanguie rá ts'edi rá Hogandähi Oja. Ne gue'a í thøghahü bu ja rá ts'edi ra ts'oqui, ngue mí ena xtí 'daju ran unbi mazai. ³Nu yán t'edi Oja hin dá hä't'i dá øthü, janangue'a him bi zä bi 'daju ra hogambui u guepu xtá numanhoju Oja. Pegue bi 'dactahü ra hogambui Oja 'bu mam bá penhua rá Ts'unt'u zehé, ngue bin ja'i a, tengu'bu n'da ma mi ts'om'bäihü, bin däsé, bi nu ran unbi nanguie ma ts'oquihü. Ne gue'a í yangju nanguie ra ts'oqui midí mandagahü. ⁴Ne gue'a í zä bi 'daju ra hogambui tenguthoho 'bu dá jas'hü yán t'edi bu án nuju Oja. Janangue'a hin dím bëmhbü man 'yomfënisehu ya, pe nuya hønt'a rá Hogandähi Oja dím bëmhbü ya. ⁵Pe nu'a to'lo 'bui nanguie rán 'yomfënisé, im bëni da 'yøt'e 'be'a i numanhose, pe nu'a to'lo i 'bui nanguie rá Hogandähi Oja, im bëni a rán 'yomfëni Oja di un'na rá Hogandähi. ⁶Ne nu'a to'lo i ten'na rán 'yomfënisé, ra dumbui a ngue gätho yu pa ne ran unbi mazai. Pe nu'a to i ten rá Hogandähi Oja, ra te a ne ran johya gätho yu pa mazai. ⁷Nguetho nu man 'yomfënisehu rán süiui Oja a, ne hin jam'bu da hyät'i da 'yøt'u yán t'edi Oja, ne hingui nde da 'yøt'u. ⁸Janangue'a nu'u to'lo i ten thoho yán 'yomfënisé, hingui hä't'i da 'yøt'a i numanho Oja u. ⁹Pe nuju hin dím bëmhbü a man 'yomfënisehu ya, nguetho 'bupü mbo ma mbuihü a rá Hogandähi Oja. Pe nu'bu 'bu a n'da hingui 'bühmi rá Hogandähi ra Cristo, hin

te rán jauri ra Cristo a 'bũ. ¹⁰Ne madague'bũ o tho ran ɛ ne ran ðate ma ja'ihũ nangue ma ts'oquihũ, pe nangue ra Cristo i 'bũpũ mbo ma mbũihũ, dí 'bũmanhohũ ngue ya bi hogahũ Oja. ¹¹Ne nu'bũ 'bũpũ mbo ma mbũihũ rá Hogandãhi Oja, gue n'dat'a rá Hogandãhi bi xox'a ra Cristo Jesús 'bũ mi du, janangue'a ne'a ma ja'ihũ di un ra 'da'yote 'bũ bi xoxcahũ. ¹²Janangue'a ma zi cu ahũ, hin'yũ ran t'edi ga tenhdũ a man 'yomfɛnishũ ngue rá pãhã ma ngøc'yẽihũ. ¹³Nguetho nu'bũ dí øthũ rá pãhã man 'yomfɛnishũ, ga tuhũ 'bũ. Pe nu'bũ thocpa thoho dan sãmzechẽhũ nangue rá Hogandãhi Oja, tengu'bũ ga hosehũ man 'yomfɛnishũ, ne dam 'bũhmbũ 'bũ. ¹⁴Nguetho nu'ũ din uni di manda rá Hogandãhi Oja, hønt'ũ yú t'ũhni Oja ɛ. ¹⁵Ne nu rá Hogandãhi Oja dá hãmhbũ hin di jajũ dan suhũ mahø'n'a. Ne hinga ngu 'bũ min 'yẽhẽhũ bũ ja yũ ts'oqui min suhũ bũ. Pe bi zinjũ yú t'ũhniyahũ a, nangue rá Hogandãhi. Janangue'a, “ma zi Ta ahe,” dí ɛmfũ Oja ya. ¹⁶Ne nu rá Hogandãhi Oja di bɛnga ma mbũihũ, gue majuañi yú t'ũhniyahũ Oja. ¹⁷Ne nangue yú t'ũhniyahũ Oja, ga comhbũ rá herencia Oja bin t'un ra Cristo. Nguetho nu'bũ ga comhbũ rán ɛnbi ra Cristo, ne ga comhbũ rá herencia bũ bí ja rá ts'edi bũya.

Ne'a ma ngøc'yẽihũ di pãrcahũ Oja

¹⁸Pe gam bẽmhbũ ɛmme zi ts'ũtho ran ɛnbi dín nuhũ ya, pe nu'ũ yũn ho gan nuhũ m'bejua ɛmme mixte thoho. ¹⁹Ne gãtho 'be'a bi 'yøt' Oja ɛmme i tø'mi 'be'a da t'ørpa ɛ 'bũ

bi zøn ra pa din t'un yũn ho mixte thoho ɛ yú t'ũhni Oja. ²⁰Nguetho nu 'be'a gãtho bi 'yøt' Oja, gãtho him bi gohi xũn ho, pe hin yú ts'oquizehe ɛ, pe nangue rá ts'oqui ra Adán. Pe bi zãnd Oja gue hin da gohi xũn ho ra ximhãi, nguetho ndep'ũ yũ ja'i da hyon'a ran ho da 'yørpa 'bũ m'bejua. ²¹Nguetho nu yũ ximhãi bi 'yøt' Oja, gãtho da mba ma hoqui nangue'a ran ts'oni bin ja, ngue him man ja yũ 'yanthi ne yũn ɛnbi, ne 'be'a gã i ja. Ne gãtho ɛ 'dat'a da mba ma hoquigahũ yú t'ũhniyahũ Oja, 'bũ bi pãrca ma ja'ihũ. ²²Nguetho dí pãhmbũ gãtho 'be'a bi 'yøt' Oja, tengu'bũ gãtho 'da na mbahni thoho gue'bũ go maya'bũ ne asta guehya, tengu'bũ xũn ɛ, ne tu yú mbũi, tengu'bũ in nde dim 'bũh rá 'uere n'da ra xisu. ²³Nesegahũ tengu thoho 'bũ 'da na mbahni thohohũ gãtho 'be'a i ja, madague'bũ bi dũ'mi bi ts'injũ ya, gue dí 'bũhmbũ rá Hogandãhi Oja, gue'a rá mbũdi a ran ho da 'yørcahũ Oja. Pe dí sãhũ ran ɛ nangue ma mbũihũ gãtho yũ pa dín dø'matehũ ua, gue'bũ go ne'a ma ngøc'yẽihũ da yãngahũ. ²⁴Ne gue'a dá pãhmbũ 'bũ mí zinjũ, ngue him 'bex da mba mahoqui gãtho ma ngøc'yẽihũ. Janangue'a dí tømhbũ ya. Pe nu'bũ 'bexque xcá nuhũ a dí tømhbũ, ya hin di tømhbũ a ya 'bũ, ne hingui jatho ga tømhbũ a ya bin ja. ²⁵Pe nuya dí tømhbũ a hinga nan ja, ne dí hãthũ yũn ɛnbi, gue'bũ go bi pãjũ xũn ho Oja. ²⁶Ne gãtho yũ pa dín dømthohohũ, di zejũ rá Hogandãhi Oja, nguetho xũn güent'igahũ, gue hin dí pãhmbũ dan yãhũ Oja xũn

ho, ja'bu dí çastahü bu nam bën Oja. Pe guese rá Hogandähi i yaui a Oja bu ja ma mbuihü 'bu dí yahü a. ²⁷Ne nu Oja di açsa ma mbuihü 'bu dí yahü a. Ne i paði 'be'a dí äfu, nguetho din theui rá pähä zehë a bi bengahü rá Hogandähi Oja.

**Pe dí tafu xün ho yün ünbi
nangue ra Cristo**

²⁸Ne dí pähmbü di jap Oja dí 'yörcahü ran ho a 'be'a gä dí thohmbü ua, ngue nuju emme dí numanhohü a Oja. Nguetho ya bi zänni 'berü dá cohmbü m'bejua. ²⁹Ngue nu'u to'o bi huanh Oja mam'bet'o, guet'u bi zänni da gohi tengu rá Ts'ünt'u zehë. Janangue'a dim 'bet'o rá Ts'ünt'u zehë ngue xün ngu yú cu dim 'bejua. ³⁰Ne nu'u bi zänd Oja mám'bet'o, ne guet'u in zonh Oja u ya ngue da yürpü bí 'bui. Ne nu'u in zonh Oja, gue'u i embi xün ho u ya, ngue bi hocpa yú ts'oqui. Ne guet'u da gohi tengu rá Ts'ünt'u zehë. ³¹'Be'a gam bëmhbü büya, nguetho guese Oja i numanhoju. To'o maha da zä da 'yörcahü ran ts'o. ³²Nu Oja xínga gue rá Ts'ünt'u zehë bi huëqui, pe bi döp ran date nangueju. Janangue'a gätho di 'daju 'be'a i ja, nte da göngahü. ³³Pe nuju to'o maha a da xi Oja ngue hingui ho dí øthü, ngue yú thahnigahü Oja. Nguetho guese Oja thocpa thoho di hoga ma ts'oquihü. ³⁴To'o gue da zä da xi Oja ngue dan ünbaü nangue ma ts'oquihü, nguetho guese ra Cristo bi du, bi nu ran ünbi nangueju, ne xø bi xox Oja büya, ne bí 'bürpü guerpü i conhui rá ts'edi Oja. Ne thocpa thoho i äp rá mate Oja

nangueju. ³⁵'Be'a maha da zä di 'uegahü, gue hin gan nuhü a rán huëcate ra Cristo. Ha gue'u yün ünbi, uague yu dumbüi, uague yün ücpi, uague ra thuhu, uague ra 'yahe, ua gue'bu nts'utho hapü dí 'yohü, uague da thojü nangue ra juai. Ha gam bëmhbü ngue hin di huëgahü ra Cristo 'bu dín nuhü u. ³⁶Pe hin'na, nguetho ya nt'o't'i: Thocpa thoho t'ëna da thojü nangue Oja dí 'yeyihü, ne im bëni tengu'bu dyu de'yohü gue nts'änni da tho. ³⁷Pe nu gätho yün ünbi, dí tafu xün ho, nangue ra Cristo di huëgahü. ³⁸Ne dí pähmbü majuani hin'yü n'da ra ts'edi da zä di 'uegahü gue hin ga nuhü a rán huëcate ra Cristo. Xínga guehya gue dí 'bühmbü, ne xínga gue'bu dá tuhü. Ne xínga gue'a n'da ráam 'behni Oja mahëts'i, ne xínga gue'a n'da ráam 'behni ra zïthu, xínga gue man'da ra ts'edi. Ne xínga gue'a 'be'a gätho i ja ya, o din ja nixudi o nimani, da zä di 'uegahü. ³⁹Ne xínga gue'u 'bürpü mahëts'i, ne xínga gue'u 'bücuu ja ra häi, ne hin'yü 'be'a gätho i ja ngue da zä di 'uegahü gue hin ga nuhü rán huëcate Oja i ørcahü ra Cristo Jesús ma Hmuhü, nguetho gätho bi 'yözehë Oja u.

Bi huand Oja yu israel maya'bu

9 Nu ra Cristo dí 'bu'be, i paði majuani dí xi ahü ya, ngue emme dadü huëcmahagä ma mijudíohe yu israel. Pe ne'a rá Hogandähi Oja i xicpa ma mbui ngue majuani dím mangä. ²Ne thocpa thoho dín nu ran ünbi ngue ma mbui ne emme tu ma mbui

nangue ma mijudíohe. ³Be'a sä ga øt'ä ngue xtím pø'u ma mi'israelhe. Ha ga xi Ojä di 'berca ma te ngue njäm'bu ga nu ra Cristo. Ngue gue'a ga øt'ä 'bu gue'a dí pø u. ⁴Nguetho nuje dyu israelhe bi thahn ma ngurpa bøtahe ngue bi nde dyu t'uhni Ojaje, ne bi nu rá Thai Ojä ma bøtahe ne bi bah pøya ngue Ojä mí 'bühmbu. Ne gue'u bi 'yøthu ran hoqui a Ojä u, ne gue'u bin t'un yún t'edi Ojä nangue 'bepu dám 'bùmanhohe. Ne bi sih yün t'øt'e dí dände Ojä. Ne bi sih majuani nangue 'be'a gä da 'yørpe. ⁵Ne nu'u ma mi'israelhe i 'büh ya, yú t'uhni ndu ma ngurpa bombøtahe ngue bin yäui Ojä maya'bu. Ne guet'u yu israel bu ám 'bu'a ra Cristo 'bu min ja'i ua ja ra ximhäi. Pegue Ojä a, rá Hmu ngue gätho 'be'a i ja, janangue'a gätho yu pa mazai ga numansuhü a. Ne hønt'a gam bëmhbü a ya. ⁶Pe xun ngu hingui gç'yei u ma mijudíohe yu israel. Pe hin gam bëmhbü ngue bi zepu a bi man Ojä, ngue hin di ja'ts'a ran hoqui bi ma. Pegue gam bëmhbü ngue'a hinga gätho majuani yu israel u yú t'uhni ra Israel bu nam bën Ojä, gue'bu mí ma di jap yu israel. ⁷Ne hinga gätho yú t'uhni ra Abraham bu nam bën Ojä u bim 'bui, pe hønt'a bi xi a Ojä ngue dim 'bui. Tengu bi man Ojä: "Pe hønt'u di xant'a ra Isaac, ngue ni ts'unt'u, ga gmbi ni t'uhni," bi 'yemp Ojä a. ⁸Nu'a in nde da 'yurcahu ngue njo'o n'da rá t'uhni Ojä bim 'bui nangue rá ta o gue rá mbe. Pe hønt'u bim 'bui nangue'a bi man Ojä, da 'yembi yú t'uhni. ⁹Ne guehna bi xi a Ojä a ra Abraham:

"Ni jeya, tengu ya, ga ut'au ma ts'edi ne din ja a dí xi i, gue dim 'bu a n'da rá ts'unt'u ra Sara," bi 'yemp Ojä a. ¹⁰Ne ngutho nangue yú ts'unt'u ra Isaac, Ojä bi ma nda'a da numanho. Bin ja ngue bim 'bu i yoho yú ts'unt'u ra Rebeca, nangue a ra Isaac a rá ta u. ¹¹Pe nu'bu hin ním 'bu u yoho, hin ní 'yøt' ran ho, ne xín ni 'yøt' ran ts'o, pe Ojä mí sänni 'be'a din jap'u. Janangue'a bi zä bi japi nda'a bi nde di japi, nangue bi ndese, ne hin nangue yún t'øt'e bi 'yøt'u. ¹²Ne nu'bu hin ním 'büh yú t'uhni, bi xi Ojä a ra Rebeca: "Nu'a m'bet'o dim 'bui, din 'yehhe nangue'a m'bejua dim 'bui." ¹³Ne tengu nt'o't'i, man'da ram hma i gna: "Dá numanho a ra Jacob ngue ra Israel, pe nu ra Esaú hin dá numanho," bi 'yæn Ojä. ¹⁴Xiya, ha gam bëmhbü hingui ho 'be'a bi 'yøt' Ojä, ngue bi huahna n'da, ne hin'na a man'da. Pe hingui sä ga gmbü hingui ho øt' Ojä. ¹⁵Pe tengu bi xi Ojä a ra Moisés: "Ga un ra mate to'o dín nde ga unni, ne ga huëqui to'o dín nde ga huëqui," bi 'yæn Ojä. ¹⁶Dí pahmbü ya, nangue in ndese Ojä di un rá mate ne hin nangue bi ndese n'da, o gue bi 'yøt' yün t'øt'e ngue bi bëni dí dah rán japi Ojä. ¹⁷Ne tengu bi man ra t'ohni, bi sih ra ts'ut'abi bu Egipto, ngue ra Faraón: "Dá sän'ni i ngue gan ts'ut'abi, ne ga mep'a ni mbui ngue hin gui 'yøt'a ga xi i. N'dahma da zä ga ut'a ma ts'edi 'bu ga penh yu 'yanthi bu ja ni häi. Ne da farca ma ts'edigä gätho na ngüni ra ximhäi büya," bi 'yæn Ojä. ¹⁸Janangue'a ga pahmbü ya, Ojä di un rá mate to'o in ndese di unni, ne guehe Ojä

di mep rá mbúi n'da to'o in nde di mep rá mbúi, tengu thoho bi 'yørpa a ra Faraón. ¹⁹Pe ha 'bo'o da 'yängä büya: “Nu'bü in jabu i øt' Oja, hague dán zä da 'yëna i ja rá ts'oqui n'da 'bü, ne njon da zä da zërpa a in nde Oja gue xtám bëni 'be'a xün ho xtá 'yøt'e.” ²⁰Pe hingui sä ngubu gui mamhbü, gyü jã'ihü, to'o ahü ngue guí xihmbü hingui ho øt' Oja. Xi'bü n'da ra ts'øe ngue ra jãhäi, ha da zä da 'yänni to'o bi 'yøt'e: “Hanja ngubu gá 'yørque,” ha da zä da 'yëna. ²¹Ha hin'yü rá ts'edi a to i øt' ra ts'øe, ha hingui sä da zän zehë 'be'a da 'yørpa n'da ra bøhäi 'bü, ngue da zän'na n'da mahotho, ne'a man'da him mahotho, ne n'dat'a ra bøhäi ní 'yøt'e. ²²Nguetho in ndese Oja da 'yuh rá cue nanguë ü to yün sähü di ünbi. Ne madague'bü i hät'i set rá mbúi nanguë ü to di ünbi. Pe nu'bü hinguim bëni 'bepü nan dø'ma Oja, gue'a man'da dí nequi xün ho rá cue Oja ne rá ts'edi 'bü bi ünba ü büya. ²³Jananguë'a da façade täte xün ho rá mbúi Oja 'bü bi un rá mate ü mi'da yü jã'i, madague'bü ne'ü yün sähü xtí ünbi, tengu thohogahü. Ne nuya m'bet'o thoho di hogahü Oja, ngue da zä ga comhbü rán ho. ²⁴Ngue guejü bi zongahü Oja, nanguë ma 'yühü 'dahma 'dan'yo, ne ü yü judío, ne ü hin yü judío, pe hønt'ü bi numanhose bá si. ²⁵Ne gue'a bi mam bü ja rá søcuä ra Oseas, bi 'yëna:

Nu'ü him mi ëmbä ma t'ühni,
 gue'ü ga ëmbi ma t'ühni ü ya.
 Ne nu'ü him madí huëcä, pe
 nuya ga huëcä ü ya, bi 'yëñ
 Oja.

²⁶Ne mi ëñ ra t'ohni:

Nubu hapü bi t'ëñ ahü: “Him
 ma t'ühni ahü,”
 guepü da t'ëñ ahü büya ngue yü
 t'ühni ahü Oja i 'büi.

²⁷Pe nanguë yü israel bi man ra Isaías: “Madague'bü ëmme xtá ngu ü yüm bom'bet'o ra Israel, tengu yü 'bomu bü ja ra dejä, pe hønt'ü zi yoho dim pøhø,” bi 'yëna. ²⁸Nguetho Oja di juänba ra ximhäi, ne di jua'a n'dihi rán ts'embi bi ma. ²⁹Ne tengutho mi ma mam'bet'o ra Isaías, bi 'yëna:

Nu'bü hin xtá 'yë Oja 'da
 yü hmudä nanguëjü, dyü
 israelhü,
 gätho xtí juajü 'bü, tengu ra
 hnini Sodoma, ne ra hnini
 Gomorra, ngue bi jua Oja, bi
 'yëna.

**Xün ngu yü israel him bi
 nde bi hyän rá mate Oja**

³⁰Pe xiya, hague bin ja nanguë yü jã'i hin yü judío. Bi t'ëmbi xün ho nguetho bi hyäntho rá mate Oja ngue bi hocpa yü ts'oqui, madague'bü him mímb bëni xtá 'yøt' ran hocjä'i i mam bü ja yün t'ëdi Oja. ³¹Pe nu yü israel gue mí honi xtá 'yøt' ran hocjä'i i mam bü ja yün t'ëdi Oja, pe him bi zøni ngue xtá t'ëmbi xün ho ü. ³²Pe hanja him bi t'ëmbi xün ho ü yü israel. Nguetho him bi nde bi hyäntho rá mate Oja nguepü xtá t'ëmbi xün ho ü. Pe bi bëni xtá hnumanho 'bü mi 'yøzehe yün t'ëdi Oja ü. Ne nu ra Cristo büya tengu'bü n'da ra do 'bem bü ja ra 'yu, guepü di fet rá gua n'da, ne bi däng bü yü israel 'bü mi 'yëna xtán däh ra 'dih. ³³Ne

gue'a mán t'o't'i bu rám hman Oja, i ɛna:

Dami ɛmhbu, dí hɔpɔ n'da ra do bu Sión, nguɛpɔ da dang bu n'da, ne dim 'bedi.

Pe nu'a to'o da 'yɛc'yɛi a, hin da mbes' yú sã, pe guehma da hnumanho.

10 Ma zi cu ahɛ, ɛmme dí hah ma mbui dí ɔp rá mate Oja di pɔ ɛ ma mi'israelhe. ²Ne dí paɗi ngue majuaɗi ɛmme ɛhya ɛ nangue Oja, pɛgue hingui paɗi ndana majuaɗi rá 'yu Oja ɛ. ³Nguetho hingui nde da baɗi 'bɛpɔ dí 'yɛmp'a Oja ngue xtán ho. Im ɛɛni din hoc zɛhe nangue yún hose, nguetho im ɛɛni dí numanho Oja 'be'a ɔt'ɛ. Janangue'a hingui nde din uni xtí hoc Oja ɛ, nangue ran hoqui bi zánd Oja. ⁴Pe gátho to'o bi 'yɛc'yɛi ngue gue'a ra Cristo bi hoqui, bi 'ye'ts'a ní hyoni ngue xtín hoqui nangue yun t'ɛdi.

To'o gátho da 'yáp rám fäts'i ra Hmu, da yan ɛ

⁵Nu ra Moisés bi 'yo't'i 'be'a da 'yɔt'a n'da nangue yun t'ɛdi nguɛpɔ xtán zɔni xtá numanho Oja n'da. Ngue bi 'yɛna: “Nu'ɛ yu jaɗi 'bu di ja'ts'ɛ yun t'ɛdi, gue'ɛ dí japi dim 'bu'ɛ,” bi 'yɛna. ⁶Pe nu'a ran hoqui ga hamhbɛ rá mate Oja, o guí ɛmhbu xun hɛi bu dá tɛmhbu a, gue ba sɔsehɛ bu mahɛts'i ba sisɛhɛ ua ra Cristo. ⁷Ne o guí ɛmhbu ga mbähä bu 'bu ɛ xun du ngue ba sisɛhɛ bu a ra Cristo. ⁸Pe 'be'a i man'a ran hoqui 'bu. Pe hingui hɛi bu dá tɛmhbu a. Ne ɛna: “Gui hyañthohɛ rá mate Oja, ne da zã da 'yo ni mbuihɛ buya, ne da zã da

'yo ni ndehɛ buya.” Ne gue'a ram hma dí m mamhbe a. ⁹Ngue nu'bu ga ɛmhbu ma Hmuhɛ ra Jesús, ne ga ɛc'yɛihɛ mbo ma mbuihɛ ngue bi xox Oja a 'bu mi du, da yanju Oja 'bu. ¹⁰Nguetho gue'a ní 'yɛnjɛ xun hoju Oja a ga ɛc'yɛihɛ mbo ma mbuihɛ, ne gue'a ní pɔju Oja a gam mamhbɛ nangue ma ndehɛ. ¹¹Ne mí ɛn rá t'ohni Oja: “To'o gátho da 'yɛc'yɛi a bá penh Oja, hin da thäda ɛ,” bi 'yɛna. ¹²Ne hin gam ɛmhbu ngue n'dan'yo yú hmu i 'bu ɛ yu judío ne ɛ hing yu judío. Pe n'dat'a yú hmu ngue gátho yu jaɗi i 'bui, ne 'da dí unthoho xun ngu to'o gátho da 'yáp rám fäts'i. ¹³Nguetho nu'ɛ to'o gátho da 'yáp rám fäts'i ra Hmu, di pɔ ɛ, mi ɛn ra t'ohni maya'bu. ¹⁴Pe hague dán zã da 'yáp rám fäts'i ra Hmu 'bu him bi ba a rá mate bu ja rá mbui. Ne hague dán zã da hyañ rá mate 'bu him bi 'yøde. Ne hague dán zã da 'yøde 'bu njon da xifi nangue ra Cristo. ¹⁵Ne hague dán zã da mba n'da da xifi 'bu hingam 'behni. Janangue'a i ɛn rám hman Oja: “Mahotho i ɔt'a n'da 'bu i man ran ho ma'da'yo di 'daju ran johya, hapɛ i 'yo,” bi 'yɛna. ¹⁶Pe hinga gátho i ɔmanho ɛ i sih ran ho ma'da'yo. Tengu bi man ra Isaías, bi 'yɛna: “Ma Hmu i, nda'a ɛ bi 'yømanho a dá mamhbe ya.” ¹⁷Pe nu'bu 'bui to'o da sih ram hma nangue ra Cristo, da zã da hyañ rá mate Oja 'bu. ¹⁸Pe dí ɛn 'bu hin xtamá 'yø ɛ yu judío. Pe hagen ja ngue him bi 'yɛc'yɛi ra Cristo. Bi 'yøhma, nguetho hɔnbɛ go hapɛ bi mba rám hman Oja, bin 'yo gátho ná nguni ra ximhäi. ¹⁹Ne xø dí ɛn'nahɛ, ha him mí pa ɛ yu israel

ngue man'da da t'ɛmbi yú t'uhni Oja ɯ hing yu israel. Bi bahma, nguetho nubɯ ja rá sɔcuɔ ra Moisés mí ɛn Oja:

Ga ja ahɯ gan seyahɯ 'bɯ ga simanho 'da yu ja'i him mí ɛmbä ma t'uhni.

Ne ga ja ahɯ gan cuehɯ 'bɯ ga simanho 'da yu 'yambɯi ja'i, bi 'yɛmp Oja ɯ yu israel.

²⁰Ne bi xifi xɯn ho bu ja rá sɔcuɔ ra Isaías, bi 'yɛn Oja: “Bi dɪngä ɯ 'da him mí hongui, ne dá japi da baç'ɯ him mi ängui,” bi 'yɛna.

²¹Pe nanguie yu israel bi 'yɛn Oja, “Gätho ra pa dá 'uɔrpa ma 'ye, dá zon'ndɯ, pe bi mbesca thoho ma 'ye, ne bi ugä thoho ɯ,” bi 'yɛn Oja.

'Da ɯ yu israel bim pøh ya

11 Pe ga ä'n'nahɯ mahøn'a, ha gätho bi hye ɯ yú t'uhni Oja, gue nu ɯ yúm bom'bet'o ra Israel. Pe hin'na. Nguetho guetzehägä drá me'israel, ngue mam bombøtagä ra Abraham, ne ra Benjamín. ²Pe Oja hingui he ɯ njuɔntho yú t'uhni ngue'ɯ bi huan 'bɯ mam'bet'o. Ha hin guím bɛmhbu 'be'a bi man rá t'ohni Oja, gue bi sih ra Elías 'bɯ mí yap'ɯ yú mi israelhɯ. Ne bi 'yɛna: ³“Ma Hmu i, bi hyo ni pøngahya ɯ yu israel, ne bi xot'a bu ja ní mexa mí pa m'boç's'e ni 'boç's'e, ne høngdä dá pongä, nequi nde da hyogui,” sä bi 'yɛn a ra Elías. ⁴Pe ha hin guím bɛmhbu 'be'a í dɔ Oja buya ngue bi t'ɛmb ra Elías. “Pe hin'na, hin guí 'dase,” bi 'yɛmbi. “Pe dá jamansup yú mbɯi ɯ yoto mahuahi yun 'yohu israel, gue'ɯ him bin danyahmu bu 'bäh ra pøte ra Baal,” ngue mi t'ɛmbi oja. ⁵Ne ngutho ya, 'bɯ i

'da yu israel him bi 'uegue nanguie Oja, ngue gue'ɯ to bi huand Oja nanguie rá mate thoho. ⁶Ne gam bɛmhbu nu'bɯ rá matethoho Oja bi huan'ndɯ, ga paɣmbɯ buya hin nanguie yun t'øt'e i øt'a n'da ní huan'na n'da. Nguetho nu'bɯ xtá hnumanho nanguie yun t'øt'e bi sifi, hin xtín ja rá mate tho Oja 'bɯ, ne nte nam bøn'a rá mate Oja 'bɯ. ⁷Xiya, 'be'a gam bɛmhbu nanguie yu israel, ne hinguin ngu ɯ bi dɪni 'be'a mí honi, gue da t'ɛmbi xun ho. Pe hønt'ɯ nthahni bi dɪni, ne bim pøhø. Pe nu'ɯ mi'da bi mep yú mbɯi ɯ. ⁸Ne gue'a mán t'o't'i: “Oja bi pumbɛnip yú mbɯi, tengu'bu bin aha. Ne bi japi him bi zä bi nu ne him bi zä bi 'yøhnahya. Ne guexta ɯ yu pa i jabu ya,” bi 'yɛn rá t'ohni Oja. ⁹Ne ngutho bi man ra David:

Da mbøspa Oja, pe hin da bɛni 'be'a nam bøn ɯ yu 'boç's'e da 'yøt'ɯ, ne gue'a dán unba ɯ.

¹⁰Ne din xädä, hin da nu ran nequi.

Ne nu yú xutha dim mboqui ma zä, nanguie yú ts'oqui xun ngu i tuts'i, bi 'yɛn a ra David.

Ne'ɯ 'da hing yu israel bim pøh ya

¹¹Pe dí ä'n'nahɯ mahøn'a, nu'bɯ mí 'ue'ɯ yu israel, ha bi bɛn Oja him man'dandɪ da 'yenspa rán japi ɯ 'bɯ. Pe hin'na. Pe nanguie'a bi zan rá mate Oja ɯ yu israel, ne gue'a í zä bim pø ɯ hing yu israel buya. Pe gue'a bi 'yøt' Oja, n'dahma din seya yu israel 'bɯ bi nu ɯ bi hyan rá mate Oja, ne da hyon Oja mahøn'a. ¹²Nu Oja bi zä bi jap'ɯ 'da yu ja'i hing yu israel gätho ná ndoho ra

ximhäi, nangué bi 'ue'u yu israel. Ne bi dín rá mate Ojã u hin yu israel 'bu mi thãcpa rán jãpi Ojã u yu israel. Janangué'a man'da xun ngu ran jãpi da nu u hing yu israel 'bu bá peng bu 'bu Ojã u yu israel mahøn'a. ¹³Guehna dí xi ahũ na ya, ngue hin gyũ israel ahũ, nguetho drãm 'behniã nangué ahũ. Ne dín nde ga ja ahũ gui pømanhohũ nangué ra Cristo, ¹⁴n'dahma dín 'yomfëni u ma mijudíohe yu israel 'bu bi nu a ran ho gá tĩmhbu, janangué'a man'da xtã ngu dim pø u bũya. ¹⁵Ne nu'bu mí hye Ojã u yu judío, bi zã bi hocpa u hing yu judío 'bũcua gãtho ua ja ra ximhäi. Pe emme man'da xun ho dín ja ua gãtho ra ximhäi 'bu bi ts'im mahøn'a xun ngu u yu judío. Ne dín ja tengu'bu ya bi ndants'u yu du. ¹⁶Nu mam bombøtahe mí yãhũ Ojã maya'bu, yú mbeti Ojã u, tengu'bu yú 'bøts'le Ojã u. Ne tengu'bu mí 'bøspa Ojã ra mbũdi thuhme 'bu øt ra thuhme, janangué gãtho a ra jũni rá mbeti Ojã bũya. Ne nu'bu mí huand Ojã a ra Abraham, ne gue'a í than'ndũ yú 'yu a bũya, tengu'bu n'da ra za xun zaqui rán ðui, ne'u yú 'ye xun zaqui u. ¹⁷Pe bi ts'ecpa 'da u yú 'yese a ra hogaza. Ne nu ahũ hing yu israel ahũ ne tengu'bu bá ts'ec'ahũ bu gmí tøhmbu tengu n'da ra za hingui ho. Ne bi t'ës'ahũ bu bi ts'ecpa u 'da yú 'ye ra hogaza. Ne gá comhbu rán zaqui a ra za, gue bá nexpũ rán ðui, ngue nu ra Abraham bi huand Ojã maya'bu. ¹⁸Pe hingui sä gdã yãthũ a ngue bi t'ës'ahũ bu bi ts'ec u 'da yú 'ye ra za. Dami bẽmhbu ngue hinga gue ahũ guidí unhũ rán zaqui a rán ðui ra

za, pe gue'a rán ðui ra za i øt'ahũ rán ho Ojã bu guí tøhmbu. ¹⁹“Pe man'da xun hoje, nguetho bi ts'ec'u 'da yu 'ye, ne go bi t'ëscãhe ua,” masque guí emhbu. ²⁰Majuãni bi ts'ec'u 'da yu israel nguetho him bi nde rá mate Ojã. Bi bẽni xun hose. Ne guí tøhmbu bu 'da ahũ ngue hing yu israel ahũ, nguetho guí pãhmbu hønt'a rá mate Ojã nãn ho ahũ. Pe o guím bẽmhbu gãn tøschũ bu, pe gan jamansuhũ. ²¹Damí bẽmhbu him bi yãn Ojã u 'da yú 'yese ra za. Ha má gue'adahũ da yãn ahũ 'bu guím bẽmhbu xun hose ahũ. ²²Pe nu'bu 'bo'o hinguin nde rá mate Ojã, pe da nuse a rán säui a to'lo da 'uepũ ja rá mate. Pe nu ahũ gui nuhũ rá mate Ojã 'bu gui thoqui guim bẽmhbu a. Pe nu'bu hin'na, ne ahũ da ts'ec'ahũ mahøn'a bu ja ra za 'bu. ²³Ne nu'u yú 'yese a ra hogaza, ngue yu israel, nu'bu da 'yẽc'yẽi rá mate Ojã, da t'ës' mahøn'a bu ja yú zase. Nguetho ja rá ts'edi Ojã da 'yẽs' mahøn'a bu bi zequi. ²⁴Nu'bu mam bá ts'ec'ahũ bu gmi tøhmbu ja n'da ra za hingui ho, ne bi t'ës'ahũ bu ja man'da ra za ngue hin ni zasehũ, pe man'da hingui hẽi da ndøpũ mahøn'a u yú 'yese nguetho rá zase.

**Da zøni n'dat'a dim pøhø
xun ngu yu israel**

²⁵Ma zi cu ahũ, dín nde ahũ gui pãhmbu a ja bi t'uhya, n'dahma hin gan 'yẽzehẽhũ hing yu judío ahũ. Dín nde gui pãhmbu, 'da yu patho bi meh yú mbui u 'da u yu israel, ja gue'bu bi zøn ra pa xtí cũthũ xun ngu ahũ hønt'a go to'lo hing yu judío ahũ. ²⁶Ne m'bejua bũya, xun

ngu dim pø u yu israel. Ne gue'a bi man rá t'ohni Oja, bi 'yena:

Di nequi n'da yú yante ngue yú mi'israelhu bu Sión,
da yan'a ra Jacob nangué yú ts'oqui. Ngue ra Israel a ra Jacob.

²⁷ Ne ja gue'bu ga ja'ts'a dá xifi,
ga punba yú ts'oqui, bi 'yem bu ja rá t'ohni Oja maya'bu.

²⁸ Nu'u yu israel i øt'e ngue yán suihu Oja ya, ngue'a hingui ÷c'yei ra hogamhma. Pe gue'a í zä bi zin ahü Oja a. Pe guehma di huç Oja u yu israel, nguetho bi than 'bu maya'bu u yú ngurpa bomböta.

²⁹ Nguetho njam'bu da goh rá mbüi Oja nangué u to xí zohni, pe majuani di un'na bi ma, tengu'bu ya xí um 'bu mí ma 'be'a di unni.

³⁰ Ne nu ahü hin gyu israel ahü gmí øthu ram fe'ts'i nangué Oja mam'bet'o. Ne m'bejua ne u yu israel bi mbesthoho Oja. Janangué'a bi zä gá tìmhbu rá mate Oja. ³¹ Ne gue'a in ja ya, ngue i festa a rá mate Oja u yu israel, ne guí tìmhbu rá mate Oja ya. Pe gue'a dí ðin rá mate Oja mahøn'a u yu israel. ³² Oja bi ma, njo'o n'da ra ja'i bi 'yec'yei a nguetho ja yú ts'oqui. Ne bi 'yøt' Oja büya gue njon da hyät'i din hoc zehé, nguetho in nde gätho di un rá mate di hoqui to'o gätho in nde dim pøhø. ³³ ÷mme xun ngu rá mate Oja, ne ÷mme xun ndoho rán 'yomfëni. Ne hin'yü ngue hingui pa Oja. Njo'o n'da ra ja'i da baði 'be'a nam bøn'a i øt' Oja, ne njongui sä da baði 'be'a gätho i sänd Oja da 'yøt'e. ³⁴ Njo'o n'da ra ja'i da baði da 'yøt'e tengu rán t'øt'e Oja, ne njon da 'yut Oja 'be'a da 'yøt'e.

³⁵ Ne njo'o n'da ra ja'i da hyoni 'be'a di un Oja ne ngue'a dí 'yembi ðin dupate Oja a. ³⁶ Nguetho gätho bí 'yepu 'bu Oja, ne gätho di 'yonse Oja u, ne gätho bi 'yøt'u gue di pepzehe u. Janangué'a nde'bu ga ÷spahu Oja gätho yu pa mazai. Ne høn't'a gam bëmhbu a ya.

Dam 'bühmbu ngue høn't'a Oja gam bëmhbu

12 Ma zi cu ahü, ts'edi dí xi'ahü, nu'bu dí pañmbu rá mate Oja, pe nde'bu gätho ma ja'ihu dan umhbü bu 'bu Oja gue ga ørpahu rá 'befi. Ne gue'a majuani ná thandehü Oja a, ne gue'a ra 'bøts'e in numanho Oja a. ² Ne hin gam bëmhbu ga homhbü 'be'a gätho xun ho nangué yu pa i jabu ya, tengu i øt'u 'bücua ja ra ximhäi. Pegue thocpa thoho ga päh man 'yomfënihu gam bëmhbu ma'da'yo. Janangué'a thocpa thoho ga homhbü ga pañmbu nda'a rá pähä Oja, ngue nda'a xun ho ga øthu, ne nda'a numanho Oja büya. ³ Bi 'dacä rá ts'edi Oja ga ørpa rá 'befi nangué rá mate. Janangué'a dí xi ahü, ngue 'ne ahü gätho n'da ngu n'da ahü bin tat'ahü rá mate Oja nangué rá 'befi. Janangué'a hin gan 'yexhu, pegue gui paşehü nda'a ní 'befi bi zän'nahü n'da ngu n'da ahü, nangué rá m fäts'i Oja. ⁴ Tengü ní ja'i n'da, ngue an ts'änni xun ngu yú xequi. Ne hinga gätho 'dat'a ra 'befi øt'e, pe 'dahma 'dan'yo yú 'befi u yu xequi. Ngutho dí øthu. ⁵ Ne madague'bu xun nguju, pe tengu'bu n'danja'itho ma ja'i dí comhbü ra Cristo. Ne tengu ní ja'i n'da, 'da nam fäxta n'da ngu n'da yu xequi,

ngutho dí øthũ ngue dí comhbũ rá 'befi ra Cristo. ⁶Bi 'dajũ ra ts'edi Ojã gue ga øthũ rá 'befi 'dahma 'dan'yo, nangue rá mate zehẽ. Pẽ nde'bu ga øthũ xũn ho. O nu'bu n'da dim pøngahyã da hyoni 'bepũ dí ma xũn ho a di bẽnba Ojã, nangue rãm fãts'i. ⁷O nu'bu n'da bin t'un ra 'befi dim fãxte 'be'a di 'be a n'da, pẽ di jã'ts'i xũn ho, ngue da mbãx yú cu. O nu'bu n'da bin t'un ra 'befi din xãnbate, din xãnbate 'be'a nam bøn'a rãm hman Ojã. ⁸O nu'bu n'da ra zote, pẽgue da xifi nda'a xũn ho da 'yøt'u yú cu. O nu'bu n'da bin t'un ra 'befi di un rá mbeti, pẽ hin da bẽn da hnumanhose. O nu'bu yũ ngũrpi ngue di manda rá 'befi Ojã, di jã'ts'i xũn ho nangue ra ts'edi bin t'unni. O nu'bu n'da bin t'un ra 'befi da mbãx u yũ hyoya ne yũn zãman'u, mpãhã thoho da mbãts'i.

**Gam bẽmhbu nda'a xũn
ho dá tenhdũ Ojã**

⁹Ne hingui yoho gam bẽmhbu 'bu ga huẽju n'da, pẽ majũani ga øthũ ran huẽcate. Ne xingui ts'u gam bẽmhbu ga øthũ a hingui ho, pẽ dan øhyahũ ga øthũ a 'be'a gãtho xũn ho, ne nzãi ga øthũ a. ¹⁰Dan huẽju n'da ngu n'dajũ nguetho dadín cuhũ. Ne n'da ngu n'da man'da da bẽn da 'yẽspa rá mijã'iu, xinda gue'bu da t'ẽspa zehẽ. ¹¹Ne hin ga cũthũ ran dãnhyẽi ma mbũihũ, pẽ dan øhya ga ørpahũ rá 'befi ma Hmuhũ. ¹²Dan johyahũ nangue'a ran ho dí tømhbũ, ne hin dan xømmbũihũ nangue yũn unbi. Ne thocpa thoho yũ ora thoho dan yãhũ Ojã. ¹³Ga fãxhũ yũ 'yẽc'yeyi

'bu ja 'be'a di 'bedi. Ne mpãhã thoho ga sãyahũ yũ jã'i bũ ja ma ngumhbũ. ¹⁴Pẽ ga ãfũ ran jãpi nangue u to di ugahũ, ne hin ga ãfũ ra 'yãnthi. ¹⁵Ne 'dat'a dan johyahũ to'o di johya, o nu'bu 'bo'o tu rá mbũi, 'da dán du ma mbũihũ bũya. ¹⁶Ne gãtho 'dat'a gam bẽmhbu. Ne hin da bẽn'a n'da man'da xũn ho xinda gue rá mijã'iu, pẽ din amigohũ u yũ jã'i hin'yũ yú ts'edi. Ne hin gam bẽmhbu ngue jase man 'yomfẽnihũ. ¹⁷Nu'bu 'bo'o ørcahũ ran ts'o, hin ga cospahũ ran ts'o. Pẽ gam bẽmhbu nda'a xũn ho ga ørpahũ, ngue 'be'a gãtho i hnumanho. Ne nubũya da nu gãtho yũ jã'i ngue xũn ho ma mbũihũ. ¹⁸Ne dam 'bũmanhohũ u gãtho yũ jã'i 'bu da zã. ¹⁹Ma zi cu ahũ, hin ga cos'hũ ra pengui 'bu ja'a da t'ørcahũ. Pẽ 'be ga tømhbũ ts'u di unba Ojã 'bu gue'a in nde di unba u. Nguetho nt'o't'i: "Ma 'befi zehẽgã ngue ga unba n'da ne ga un rán theui a bi 'yøt'e," bi 'yẽn Ojã. ²⁰Janangue'a nu'bu tumanthuhu man sũihũ, ga 'uĩmhbu. Ne nu'bu tũthe, ga sithebahũ. Nguetho nu'bu njabũ dí ørpa man sũihũ, xũn u da bẽn ngue'a midĩ ugahũ, ne xøhma thoho da goh yú mbũi bũya. ²¹Hin ga cos'hũ ran ts'o pẽ ga ørpahũ ran ho, gue'a dá tãfũ a ran ts'o a bũya.

Ga øthũ yũn t'ẽdi yũ ts'ũt'abi

13 Gãtho gahũ ga øc'yeyihũ ra ts'ũt'abi ua ma hãihũ. Nguetho njo'o n'da ra ts'ũt'abi ua ja ra hãi ngue bi zãn zehẽ yũn t'ẽdi. Pẽ Ojã bi zãnni ngue din ja yú ts'edi. ²Janangue'a nu to din sũhmi ra ts'ũt'abi, din sũhmi a to

bi zänba rá ts'edi a, ne i honse rán use. ³Nguetho nu'u yu ts'ut'abi ua ma häihü, hin ga suhü 'bü dí øthü ran ho, hinda hønt'bü ga øthü ran ts'o ga suhü 'bü. Pe nu'bü dín nde hin ga suhü ra ts'ut'abi, pe ga øthü ran ho, ne da numanhoju büya. ⁴Nguetho nu'u yu ts'ut'abi, Oja bi zänni da mbäxcahä. Pe nu'bü dí øthü ra ts'oqui, ga suhü 'bü, nguetho i ja rán t'edi di ünba n'da. Ne Oja bi un yün t'edi di ünba u to'o øt' ra ts'oqui. ⁵Janangue'a i jatho ga ec'yeyihü yün t'edi u yu ts'ut'abi, n'dahma hin di unghah. Ne gue'a di bengahü Oja 'bü in zoc ma mbühü. ⁶Ne janangue'a ga juthü 'be'a gätho i äju yu ts'ut'abi, n'dahma di thoqui da 'yøt' yú 'befi ngue bi zänba Oja, ne i tåh yün zäbi u. ⁷Mpähä thoho ga juthü xun ho to'o gä i ja yün t'edi da 'yädi 'be'a gä da 'yäju. Ga jut'a ma häihü, ne ga juthü yu puesto, ne mi'da yu cota i äh ra ts'ut'abi. Ne ga numansuhü yün t'edi u to'o gätho i ja yün t'edi.

Ga ørpahü ran ho ma mija'ihü

⁸Ne ga juthü 'be'a gätho dín dupatehü, ne hin te gam bëmhbü ngue dín dupatehü büya. Pe gam bëmhbü ngue dan huëju n'da ngu n'daju. Nguetho nu to gätho ja yün huëcate bi ja'ts'i gätho yün t'edi Oja u. ⁹Nguetho gue'a bi man'u yün t'edi Oja bi 'yëna: “O guí 'yomt'ënihü, ne o guí hãcpahü rá te ni mija'ihü, ne o guím pëhü, ne o guidí seyabahü 'be'a pe'ts' ni mija'ihü.” Ne nu 'be'a gätho mi'da yün t'edi i man yün t'edi, nu'u gätho n'dat'a i ma: “Gui huëc ni

mija'ihü tengu bü gní huëczehë ni ja'ihü.” ¹⁰Nu'a øt' ran huëcate, hingui ørpa ran ts'o rá mija'iu i a. Janangue'a di ja'ts'u yün t'edi Oja a ran huëcate i øt'a n'da. ¹¹Ne man'da ga humbi ga øthü na, nguetho dí pähmbü ya bin de, ya bi thoh yu pa. Damin 'yomfënihü xun ho ya ngue daná hämhbü yu pa gan nuhü ra Hmu, xinda gue'a dá øthü 'bü ja má dæ'mi dá ec'yeyihü. ¹²Ya bi thoh ra xui, ya maguepü da hyats'i. Mbähä ga bunthü yün t'øt'e ra 'bexui, ga he man thäquihü, ngue dan samzehëhü janangue'a da däh ran nequi. ¹³Mbähä ga øthü a rán säui ran nequi, hin dan itihü, ne hin dam muns'hü bü ja yün johya zehë yu ja'i. Ne xín dan 'yomt'ënihü, xínga gue'a ma pähä zehëhü ga øthü, xín ga øthü yu sui, xín ga øthü yün ts'eya. ¹⁴Pe jatho gam bëmhbü ga hãmhbü rá ts'edi a ma Hmuhü ra Jesucristo, ngue ga øthü tengu bi 'yøt'e, ne him ma gam bëmhbü ga øthü rá pähä ma ngøc'yeyihü.

'Dahma 'dan'yo bü na ec'yeyihü

14 Nu'bü 'bü a n'da ra 'yëc'yeyi gue hin e paði xun ho, pe ga simanhohü bü ja mam petihü u. Ne hin dan junthü nangue 'be'a im bëni ngue xun ho da 'yøt'e. ²Nguetho 'dahma 'dan'yo im bënsë 'bepü ní 'yëc'yeyi Oja. Nu'u 'da im bëni xun ho da zi gätho 'be'a i ts'i. Pe nu mi'da im bëni hingui ho 'bü da za u 'da yu ngø. ³Ne nu ra 'yëc'yeyi gue i si ne i sa gätho 'be'a i ja, pe hin da zan'a n'da to'o mbëni hingui ts'i. Ne ximangutho a n'da to'o hingui si, pe hin da 'yëmbi hingui ho øt'a i

si gätho 'be'a i ts'i. Nguetho Oja 'da nan zintho. ⁴Nu'i, to'o e, gue guí ģmbi hingui ho øt' ni mi'yęhehũ. Nu rá hmuse n'da da mam 'bũ xũn ho 'be'a øt'a n'da rá 'yęhe, o hin'na. Pe guehma da bõmanho n'da ngu n'da ra 'yęc'yęi, nguetho i ja rá ts'edi ra Hmu di japi da bõmanho. ⁵Ne i 'bũ i 'da yũ 'yęc'yęi im bęni din säya 'da yũ pa. Ne nu mi'da bũya im bęni xũn ho 'bũ hin din säya 'da yũ pa. Pęgue n'da ngu n'da da bęnse 'be'a xũn ho da 'yøzhe. ⁶Nguetho nu to din säya 'da yũ pa, din säya nangue da bęn Oja. Ne nguetho 'bũ hinga gä i si yũn ts'ihme u 'da, njabũ øt'e nguetho im bęn Oja, ne i xifi jamadi Oja nangue u 'da i si. Ximangutho a to gätho i si, njabũ i øt'e nguetho im bęni Oja bi un'na, ne di un ra jamadi Oja. ⁷Njo'o gahũ gue gam bęmhũ dyú hmusehũ. Pe yú mbetigahũ a ma Hmuhũ. Ne nguetho 'bũ dí 'bũhmbũ ne nguetho 'bũ dá tuhũ. ⁸Nguetho dán dāsehũ bu 'bũ Oja gätho yũ pa dí 'bũhmbũ. Ne nguetho 'bũ dá tuhũ, dan dāhũ bu 'bũh ma Hmuhũ ne guexta'a yú mbetigahũ a. ⁹Ne gue'a í du ne í ndants'a ra Cristo mahøn'a, ngue dim hmu nangue u xũn du ne'ũ i 'bũi. ¹⁰Pe 'da ahũ hanja gní numan'ũ a ni cuhũ ngue guí xihmbũ hingui ho 'be'a i si. Ne nu mi'da ahũ guí pąhmbũ xũn ho 'be'a gätho i ts'i, pe hanja gní numan'ũ 'da ni cuhũ guí ģmfũ nte di muui 'bũ hingui nde da zi 'da yũn ts'ihme. Nguetho gätho gahũ dam 'bāhmbũ bu ja rá hmi ra ze'mi ngue'a ra Cristo. ¹¹Nguetho nt'o't'i 'be'a bi man Oja gue'bũ mí 'yęna:

Guehma majuaņi din ja a díma,
ngue gätho yũ ja'i din
dąyahmu bu dí 'bũi,

ne gätho din juan bu ja ma hmi
ngue guecā drá Oja, bi 'yęn
Oja.

¹²Janangue'a dí pąhmbũ, gätho
gahũ ga dāfũ ra güenda Oja nangue
man t'øt'e zehẽhũ.

**Hin ga jafũ da dąng bu ja
ra ts'oqui n'da ma cuhũ**

¹³Him ma numan'ũhũ n'da ngu
n'dajũ. Pe hont'a gam bęmhũ hin
ga jafũ n'da ma cuhũ di fet rá gua
bũ ja yũ ts'oqui. ¹⁴Dí paçā nangue
ran 'yomfęni bi 'dac ma Hmuhũ
ra Jesús, gue hin'yũ 'be'a da ts'i
ngue hingui ho. Pe nu'bũ mbęnse
n'da hingui ho da ts'i, ra ts'oqui
a 'bũ da zi 'bũ. ¹⁵Pe nu'bũ 'da ni
cuhũ hingui numanho nin ts'ihme
zehẽhũ, nde'bũ hin gui thoqui gui
sihũ, nguetho hin guí ørpahũ ran
huęcate 'bũ guidí thoqui gui sihũ.
Pe o guí øthũ nangue ran ts'ihme
dí 'ue u 'da ni cuhũ bi pøh ra
Cristo 'bũ mi du. ¹⁶Pe gui 'yes'hũ a
ní jafũ da ts'an'a guí pąhmbũ xũn
ho. ¹⁷Ne hin gam bęmhũ nangue
ran ts'ihme ná øthũ rá 'befi Oja. Pe
nu rá 'befi Oja, ga øthũ ran hocja'i,
ne 'dat'a gam bęmhũ, ne dan
johyahũ nangue rá Hogandąhi Oja
dí 'bũhmbũ. Gue'a nam bøni gue
rá 'befi Oja a. ¹⁸Ne nu'bũ njabũ i
øt'a n'da, majuaņi i ørpa rá 'befi ra
Cristo a 'bũ. Ne Oja da numanho
a, ne'ũ yú mija'i hũ da numanho a.
¹⁹Mbāhā dan ęyahũ dan hocpa ma
mbũihũ n'da ngu n'dajũ, ne 'da dām
fāxtahũ din te ma mbũihũ n'da
ngu n'dajũ. ²⁰Ne hin ga ts'onbahũ
rá 'befi Oja nangue man ts'ihmehũ.
Mfądi gue gätho xũn ho da ts'i. Pe
hingui ho 'bũ dadí unbahũ rá mbũi

n'da ma cuhu nangué 'be'a dí sihu.
 21 Man'da xun ho 'bu ga es'hu a
 na unbahu yú mbui 'da ma cuhu
 nangué ra ngø dí sahu, o ra vino o
 'be'a gä ní dehe dí sihu. 22 Nu'bu bi
 bën'nahu Oja ne guí pähmbu gue
 xun ho 'be'a guí sihu, xun ho a 'bu.
 Ne'a Oja in numanho. Pe hin dá
 yathu a. Ne di johya n'da 'bu xise
 rá mbui xun ho 'be'a gätho i øt'e,
 ne hin te mbem buya. 23 Pe nu'bu
 n'da im bēni hingui ho da ts'i 'be'a
 gätho i ja, pe nu'bu bi zi buya, ya
 ra ts'oqui a bi 'yøt' 'bu. Nguetho
 'bexque bi bēni bi mbesta'a rá pähä
 Oja 'bu mi zi. Ne'u 'be'a gätho dí
 øthu, nu'bu hin dí pähmbu majuañi
 rá pähä Oja a, ra ts'oqui 'bu dí øthu
 a 'bu.

**Ga homhbu 'bepu dí zac
 yú mbui ma cuhu**

15 Pe nuju 'bu dí pähmbu xun
 ho 'be'a da zä da 'yøt'a n'da,
 pe nde'bu man'da gam bēmhbū ga
 fäxhu u hin ε pađi xun ho, xinda
 gue'bu ga øthu 'be'a gätho dí m
 bēnsehū xun ho. 2 Pe n'da ngu
 n'daju ga øthu 'be'a i numanho
 ma mi 'yęc'yēihū gue 'be'a dín te
 yú mbui u. 3 Tengu ra Cristo, him
 bi 'yøt'e 'be'a di hose pe bi 'yøt'e
 'be'a bi numanho Oja. Janangué'a
 bi 'yęmp'a rá Ta: “Go dá tuxä yun
 ts'ante bi si i,” bi 'yęn a ra Cristo.
 4 Ne 'be'a gätho bi t'o't' maya'bu bu
 ja rá m hman Oja, bi t'o't'i ngue da
 xängahu, ne di zerca ma mbuihu, di
 jajū ga tømhbū rá m fäts'i Oja, hin
 dan xømbuihu. 5 Oja di jajū dan
 zämhbū bu, ne di zerca ma mbuihu.
 Ne dí äp rá mate di ja ahu 'da'angu
 guim bēmhbū n'da ngu n'da ahu,

nguetho 'darbu guí 'bühmbu ra
 Cristo Jesús. 6 Ne janangué'a da
 zä n'dat'a guim bēmhbū 'bu guí
 thandehū Oja, ngue nu rá Oja ne rá
 Ta ma Hmuhū ra Jesucristo.

**Gä da sih ra hogamhman
 u hing yu judío**

7 Janangué'a n'da ngu n'da ahu
 gan numanhohū, ne u yu judío ne
 u hing yu judío, tengu thoho ra
 Cristo 'da nan zimanhogdahū n'da
 ngu n'daju. Ne gue'a ná española
 Oja a. 8 Nguetho bí 'yęh ra Cristo
 ngue din 'yęhe nangué yu judío.
 Ne bi ja'ts'a mi man Oja maya'bu
 ngue bi sih yüm bombøta yu judío
 ba gh ma yantehū. Janangué'a bi
 fađi majuañi bi man Oja. 9 Pe ne u
 hing yu judío ne u yu judío bi jap
 ra Cristo 'darbu bi 'yęspa Oja u
 nangué rá mate. Tengu mán t'o't'i
 'be'a bi xih rá Ta ra Cristo:

Ga xi u hing yu judío nangué ni
 mate,
 ne ga xifi emme xun ho i, bi
 'yęmb rá Ta a ra Cristo.

10 Ne man'da bi man ra t'ohni:

Gan johyahu ya gyu ja'i gue hin
 gyu judío ahu, gan 'yohu u bi
 huand Oja ngue yu judío.

11 Ne man'da bi mam bu:

Dami 'yęspahu ra Hmu Oja gyu
 ja'ihū ngue 'dahma 'dan'yo bu
 gná yahu gätho ná ngūni ra
 ximhäi,
 gätho gui numansuhū Oja.

12 Ne bi 'yęn a ra pøngahya Isaiás:

Dim 'bu a n'da rá m bom'beto ra
 Isai gue ne'u hing yu judío da
 'yęmbi rá Hmu,
 ngue da dø'bu rá m fäts'i a, bi
 'yęna.

¹³Nu'a Oja di jajü dí tømhbü ran ho bi xijü. Janangue'a dí äp Oja da hyut'a ni mbüihü nangue guí eç'yeihü a. Ne xingui ts'ü nte guim bëmhbü, pe thocpa thoho gui tømhbü da mbäx ahü rá Hogandähi Oja nangue rá ts'edi.

**I man ra Pablo hanja
bi 'yo't' na ran zofo**

¹⁴Ma zi cu ahü, dí paçä gue xün ngu ni hogambüihü, ne i ja nin 'yomfënihü xün ho, ne guí pañmbü 'da gdín xänba thohohü n'da ngu n'da ahü. ¹⁵Pe guehma dá hut'anzambüi dá ot'ahü na, ngue dadí bën'nahü 'be'a gá pañmbü. Nguetho gue'a ran t'edi bi 'dacä Oja nangue rá mate. ¹⁶Nguetho rá mbefigä ra Cristo Jesús bü 'bü ü hing yu judío, dí m mangä ran ho ma'da'yo. Ne tengu'bü drá mbäjä dadí hocpa rá 'bøts'e Oja, nu'a nám bøni dadí hoc'a ni mbüihü ngue hing yu judío ahü n'dahma da numanho ahü Oja. Ne mahoqui ahü nangue rá Hogandähi Oja guín 'yohü. ¹⁷Janangue'a emme i hu ma mbüigä nangue 'be'a gätho bi 'yørpa ü hing yu judío a ra Jesucristo, bi jaqui bi bømanko rá 'befi Oja dá øt'ä bü i 'bü ü. ¹⁸Pe hingui sä gam mangä 'be'a bi 'yøt'a ra Cristo nangue ü mi'da yú mbefi. Pe hønt'a da zä gam mangä 'be'a bi 'yørpü däm pecä. Ne bi jap ü hing yu judío da den'na ra Cristo nangue ram hma dá xifi ne nangue yün t'øt'e bi 'yuti. ¹⁹Nguetho bi 'yøt' yu hmepya, ne yün t'øt'e mixte nangue rá ts'edi rá Hogandähi Oja. Ne dá ja'ts'ä ma 'befi dá mangä ran ho ma'da'yo nangue ma yäntehü

ra Cristo. Dá dæ'mi dá mangä bü Jerusalén, ne dá mangä gätho yu xequi nán zant'i ra häi gue'bü go má søm bü Ilírico, gätho dá mangä bü ram hma. ²⁰Ne guehna dá nde ga øt'e, gue dá mba dá mamp'a ram hma guepü him mi färpa rá thuhu ra Cristo. Ngue hin dá nde dá mba bü ja yú 'befi ü mi'da bi mben'na ra Cristo. ²¹Pe dá øt'ä tengu bi mam bü ja rá t'ohni, ngue i ñna:

Nu'ü 'da gue njam'bü mi sifi pe nuya da bäh ya.

Ne nu'ü 'da njam'bü mi øde da zøni da baði nangue rá 'yu Oja.

Im bëni da mba bü Roma a ra Pablo

²²Ne janangue'a him 'bexque bi zä dá mba bü guí 'bühmbü. Nguetho guexta'a mi ja ma 'befi ua bí ja ra xequi ua nán jongua. ²³Pe nuya ya nte mi ja ua ma 'befi ya. Ne xün ngu yu nidi mín nde xcá mba bü guí 'bühmbü bü Roma. ²⁴Ne mí ts'ütho ya ga mbabü ga zengua ahü ne dam 'bühmbü bü 'da yu pa. Ne nu'bü dá thopü España, da zä dan hyümhbü ts'ü bü ja ra 'yu ní mba bü. ²⁵Pe 'be ga mba bü Jerusalén, ne ga dä bü a ra mbeti dí mbäx ü yu 'yç'yei bí 'büpü. ²⁶Nguetho bi bën ü yu cu bí 'büpü Macedonia nepü Acaya ngue da mbäx'ü ts'ü yu hyoya 'yç'yei bí 'büpü Jerusalén, ngue ga haç 'bü dá mba bü. ²⁷Ne gue'a bi zänni da 'yøt'ü hing yu judío, nguetho in nde di col'ts'a ra mate bi t'ørpe. Nguetho bi gomhbü rán japi Oja ü hing yu judío ü yu judío gue yú mi 'yç'yeihü 'büpü Jerusalén. Janangue'a nde da mbenbi ts'ü ra mbeti ü. ²⁸Ne nu'bü

ya dá dá a 'be'a bi 'behni, ja ga mba bu Roma ga nu ahü bu, ne ga thocä bu España büya. ²⁹Ne nu'bu dá sönkä bu guí 'buhmbü, dí paçä da 'yenscahü rán japi xün ngu a ra Cristo nangué dí paḥmbü rá m hma. ³⁰Ma zi cu ahü 'yörcahü ts'u ra mate ḡmme gui 'yäfü rá m fäts'i Oja nanguécä, nangué 'dat'a ma Hmuhü ra Jesucristo ne nangué rá Hogandahi Oja bi jajü dan huḡjü. ³¹Dami xihmbü Oja da yaḡgui nangué u hing yu 'yēc'yei bu ra häi Judea, guet'a ra xēqui bu Jerusalén. Ne dami 'yäfü rá mate Oja nangué u yu cu bí 'bupü Jerusalén, ngue da hyāmanho a ra mbeti ga ḥax bu ga unni, ngue bi mben'ndü hing yu judío bu Macedonia nepü Acaya, ngue'u yú cu. ³²Ne nu'bu da nde Oja dan johyagä 'bu dá mbagä bu, dan säya ts'u bu guí 'buhmbü. ³³Ne nu Oja nzai i hurpa rá mbüi n'da, pē ne ahü da hyut'a ni mbüihü. Ne hont'a gam bēmhü a ya.

**Nu ra Pablo i penba ran
zengua yú amigo**

16 Nuna man juhü ra Febe, mi ts'utho da mba bu guí 'buhmbü ya ne di zengua ahü na. Nuna, rá 'befi im fäxte ram peti bu Cencrea. ²Ne dami simanhohü na, nangué rá thuhu ma Hmuhü, ngue nuju dyu 'yēc'yeihü gue'a man sähü ga øthü. Ne dami fäxhü 'be'a gätho ní 'befi da 'yøt'a ra Febe, nguetho guesē bi mbäx u xün ngu mi'da, necä bi mbäxqui. ³Dami zenguagui ts'u bu ra Priscila, ne ra Aquila rá ndø, ma mimbefihe nangué rá 'befi ra Cristo Jesús. ⁴Ne nugä 'bu mi t'ēna xtá thogä,

ne u mi t'ēna xtá tho u 'bu mi yaḡgä 'bu n'dandj. Gue'a ná undä ra jamadi Oja nangué u. Pē hinga hōngdä pē ne u gätho yüm peti yu 'yēc'yei ngue hing yu judío, 'da xna undähe ra jamadi Oja nangué u. ⁵Ne dami zenguagui ts'u u gätho dim peti bu rá nguse ra Aquila. Ne'a ma amigogä ra Epeneto dami zenguagui ts'u bu a. Nu'a ra mbüdi 'yēc'yei bu ja ra häi Acaya a. ⁶Ne'a ra María, dami zenguagui ts'u bu. Nu'a ḡmme xün ngu ra 'befi bi 'yøt'e nangué ahü. ⁷Ne a ra Andrónico ne ra Junias ma mijudíohe, ne 'darbu dá sähe ran unbi. Nu'u gätho yú 'bäihü ra Cristo i numanho u, ne m'bet'o bi 'yēc'yei ra Cristo u xinda guecä. ⁸Ne a ra Amplias dami zenguagui ts'u bu. Dadí huḡcä a nangué rá thuhu ra Hmu. ⁹Ne dami zenguagui ts'u bu ra Urbano, ma mimbefi'be nangué ra Cristo, ne ra Estaquis ngue dadí huḡqui. ¹⁰Ne a ra Apeles dami zenguagui ts'u bu. Nu'a ḡmme bi ts'ä rá t'ēc'yei, ne bi bōmanho. Ne u 'bupü ja rá ngu ra Aristóbulo dami zenguagui ts'u bu. ¹¹Ne a ra Herodión ma mijudío'be, ne u 'bupü ja rá ngu ra Narciso, gue nu yu 'yēc'yei 'bupü, dami zenguagui ts'u bu. ¹²Ne a ra Trifena ne ra Trifosa dim pefi nangué ra Hmu, gätho dami zenguagui ts'u bu. Ne a ra Pérsida mahēqui a, ne a xün ngu ra 'befi bi 'yøt'e nangué ra Hmu. ¹³Ne dami zenguagui ts'u a ra Rufo, an thahni da 'yörpa rá 'befi ra Hmu, ne a rá mbe tengu'bu ma mbegä a. ¹⁴Ne a ra Asíncrito, ne ra Flegonte, ne ra Hermas, ne ra Patrobas, ne ra Hermes, ne u yün 'yohü bí 'buhmbü

u, dami zenguagui ts'u bu. ¹⁵Ne a ra Filólogo, ne ra Julia, ne ra Nereo ne a rán ju a, ne'a ra Olimpás, ne'u gátho mi'da yu 'yɛc'yei bí 'bupɛ. ¹⁶Ne damín zenguahu n'da ngu n'da ahɛ nangue ran huɛcate. Ne gátho yúm peti yu 'yɛc'yei ja ua i pen'nahɛ ran zengua.

**N'da ran zofo rán zegui
bi man ra Pablo**

¹⁷Pe dí xi ahɛ ma zi cu ahɛ, damim fáschɛ nangue u to'o in nde di hec'ahɛ gue di 'uec'ahɛ nangue a ra hogamhma gán xánbahɛ. Pe hin gui 'yurbahɛ ra güenda u. ¹⁸Ne nu'u yu 'yut'ate, hingui ɔrpa rá 'befi ma Hmuhɛ ra Jesucristo u. Ne i häte thoho nangue ɛmme xán ho 'be'a mma ne i sixmanho ahɛ. Pe i härpa yú mbúi u 'da hingui paði dim fäse. Ne gue'u yú 'befi zehɛ i ɔt'u. ¹⁹Pe nu'u mi'da gátho i paði hin guí festahɛ rám hman Ojɔ. Janangue'a i hu ma mbuígɛ. Pe dadí hec'a thohohɛ ngue'a dín nde ahɛ gui paɣmbɛ gátho 'be'a xán ho, pe nu'a hingui ho hin dín nde ahɛ gui paɣmbɛ a. ²⁰Ne nu Ojɔ ngue'a nzɔi di hoc ra sui, nu'a di ja ahɛ 'dahmantho gui 'yethɛ bu häi ra zıtho nangue u to in nde di hec'ahɛ. Janangue'a gui comhbɛ rá mate ma Hmuhɛ ra Jesucristo. Ne hont'a gam bɛmhbu a ya. ²¹Nuna ra Timoteo i pen'nahɛ ran zengua, ma mimbefi'be na. Nehna ra Licio

nehna ra Jason, nehna ra Sosípater, ma mijudíohe ya, gátho i pen'nahɛ ran zengua. ²²Nugá dí Terciogá rá 'yosɔcuagá ra Pablo, dí o't'á ra sɔcuɔ ja ua, dadí zengua ahɛ nangue ma Hmuhɛ. ²³Nehna ra Gayo, i pen'nahɛ ran zengua, nuna di säyagui ua rá ngu drá Pablogá, ne u gátho yu 'yɛc'yei di säyabi ua rá ngu. Nehna ra Erasto i ja rá 'befi i hax ra mbeti ua ja ra hnini, nehna man 'yohuhɛ ra Cuarto, gátho i pen'nahɛ ran zengua. ²⁴Dami comhbɛ rá mate ma Hmuhɛ ra Jesucristo gue gátho ahɛ.

**Hont'a Ojɔ ga ɛspahɛ
gátho yu pa mazɔi**

²⁵Zɔi ga ɛspahɛ Ojɔ, nu'a i ja rá ts'edi di zet'a ni t'ɛc'yeihɛ 'bu guím bɛmhbu ran ho ma'da'yo ngue 'be'a bi 'yɔt' ra Jesucristo, tengu dím mangá. Nguetho nuya i si ahɛ ram hma ngue maya'bu thoho him mí faði. ²⁶Pe nuya i pa mhman ya, ne i sifi gátho yu ja'i hɔnbɛ go hapɛ i 'búi gátho ra ximhäi. Ne nu'a ram hma i hman ya, guet'u yúm hman u yú pɔngahya Ojɔ maya'bu. Ne i hman ya nangue rán t'ɛdi Ojɔ gue i 'búi mazɔi, in ndepe gátho yu ja'i da 'yɛc'yei ra hogamhma. ²⁷ɛmme xán ho rá 'yu Ojɔ bi 'dajɛ, janangue'a ga ɛspahɛ Ojɔ gátho yu pa mazɔi nangue ga ɛspahɛ ra Jesucristo. Ne hont'a dí xi ahɛ ya.